

časopis

**ZEMĚDĚLSKÁ
PÔDOHOSPODÁRSKA
ŠKOLA**

10
ČERVEN 2014
76. ROČNÍK

MLADÝ EKO FARMÁR

VČELAŘSKÉ KURZY VE FRÝDLANTU

SPOLEČNÁ ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA

ZVEME NA KONFERENCI ICOLLE 2014

ZEMĚDĚLSKÁ OLYMPIÁDA

ZAPOMENUTÝ MINISTR ZEMĚDĚLSTVÍ

DEN ZEMĚ V ŽATCI

Informace o vzdělávání, poradenství a rozvoji venkova
Informácie o vzdelávaní, poradenstve a rozvoji vidieka

Obsah

Contents

	Dobré zprávy na závěr školního roku	3		Good news at the end of school year	3
	Poradenské centrum na MENDELU již šestým rokem	5		Advisory centre at the Mendel University has been open for 6 years already	5
	EDUCO 2014 Z příspěvků konference k dalšímu vzdělávání učitelů	6		EDUCO 2014 Selection of conference contributions on teachers' further education	6
	Sociální pedagogika ve službě člověku a společnosti Informace z mezinárodní konference v Brně	9		Special needs education serving fellow humans and the society Report from international conference in Brno	9
	Informační servis Zastoupení Evropské komise	11		Information service Representation of the European Commission	11
	Na společné téma zvané Společná zemědělská politika Zemědělská olympiáda žáků středních škol ve Frýdlantu	13 14		Common topic called Common Agricultural Policy Agri-knowledge olympics of secondary schools in Frýdlant	13 14
	První dostih žáků v sezóně 2014	17		First cadette race in the 2014 season	17
	Jarní nádech rajhradských zahradníků	18		Spring scent of gardens of Rajhrad	18
	Den Země v Žatci	19		Earth Day in Žatec	19
	Najlepší mladí ekofarmáři sa pripravujú v Kežmarku na Kušníerskej	20		Best young bio-farmers being prepared in Kežmarok, Kušníerska	20
	Mladý ekofarmár v Banskej Bystrici	21		Young bio-farmer in Banská Bystrica	21
	Stadice 2014 – setkání mladých zemědělců	22		Stadice 2014 – meeting of young farmers	22
	Z Chuchle na mezinárodní veletrhy	23		From Chuchle to International trade fairs	23
	Zahraníční exkurze v Anglii	24		International excursion in England	24
	Ve Frýdlantu finišují jedinečné včelařské kurzy	25		Unique beekeeper courses are about to finish in Frýdlant	25
	„Ovocná“ – zapomenuté využití plodů	26		„Fruity“ – the forgotten uses of fruits	26
	Pozvánka na konferenci ICOLLE 2014	28		Conference invite – ICOLLE 2014	28
	Pozvánka na konferenci – „Profese učitele a poradce v odborném vzdělávání“	29		Conference invite – The Professions of a teacher and vocational education advisor	29
	Letní a pozdně letní akce Národního zemědělského muzea	29		Summer and late-summer activities of the National agricultural museum	29
	František Čvančara			František Čvančara	
	Významná osobnost zemědělského vzdělávání	30		Prominent personality of agricultural education	30
	Mikuláš hrabě Bubna z Litic – zapomenutý ministr zemědělství	33		Count Mikuláš Bubna of Litice – a forgotten minister of agriculture	33
	Celoroční obsah	34		Annual Index	34

Časopis vychází jednou za měsíc podle školního roku; číslo 10, ročník 76, vyšlo v červnu 2014

Časopis vydávají:

Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Mánesova 1453/75, 120 56 Praha 2, tel.: +420 222 000 439, e-mail: krajickova.alena@uzei.cz

Agroinštitút Nitra, štátny podnik, Akademická 4, 949 01 Nitra, tel.: +421 377 721 802, e-mail: Zuzana.Horvathova@agroinstitut.sk

www.zemedelskaskola.cz

Dobré zprávy na závěr školního roku

Co jsme si, možná, nestačili přečíst...

září – september 2013

Celkem dvacet učitelů odborných předmětů z 11 středních zemědělských škol se zúčastnilo semináře zaměřeného na transfer poznatků z oblasti vědy a výzkumu do výuky na Fakultě agrobiologie, potravinových a přírodních ČZU. Vznikly konkrétní náměty pro možnou spolupráci, ať už na přípravě nových učebních materiálů, e-learningových kurzů, vzdělávacích akcích...

V Horkách nad Jizerou se opět konal „Týden duševního zdraví“ Horkyfest.

říjen – október 2013

Keďže naša škola – Stredná odborná škola Pod Bánošom v Banskej Bystrici – je Centrom odborného vzdelávania a prípravy vo včelárstve, včelárska výstava je spojená so slávnostným odovzdávaním výučných listov absolventom učebného odboru včelár, včelárka a tiež so zápisom novoprijatých študentov uvedeného odboru. Každoročne tu prednášajú svoje poznatky najvýznamnejší odborníci z oblasti včelárstva.

listopad – november 2013

Střední zemědělská škola v Písku uspořádala na svém Školním statku v Dobešicích Den zemědělce a venkova – celodenní bohatý program pro školy, odbornou i širokou veřejnost.

Cieľom projektu Podporme remesla je posilniť a rozvinúť spoluprácu medzi zamestnávateľmi a strednými odbornými školami tak, aby sa čo najviac študentov z týchto škôl umiestnilo na trhu práce.

prosinec – december 2013

Jak se nám to podařilo? Udělali jsme ve spolupráci se zemědělci z širokého regionu náborovou kampaň a podařilo se nám učební obor Zemědělec-farmář na naší Střední škole zemědělské a přírodovědné v Rožnově pod Radhoštěm otevřít. A v současnosti v něm máme 15 velice šikovných žáků! Náš kraj velmi podporuje zachování zemědělského školství i zachování školního statku, stejně tak podpořil vznik novému učebnímu oboru. To jsme asi v republice úplnou výjimkou!

leden – január 2014

Klatovská škola připravuje „Den otevřených dveří“ každoročně, letošní byl však výjimečný otevřením nových učebních prostor pro

gastronomické obory. Celodenní program – nabídka projektového dne školy s ukázkami dovedností žáků všech oborů ... V současné době se školy bez projektové činnosti neobejdou. Z projektových aktivit chtějí postupně obnovit laboratoře pro rostlinnou a živočišnou výrobu, pro fyziku a chemii, biologii, pro stroje a zařízení, aby se zase „trochu vrátili k zemědělství“.

Agroinštitút je jedným z partnerov projektu „Nové európske štandardy v súvislosti reformovanej spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ“, ktorý sa realizuje v rámci programu Európskej komisie Leonardo da Vinci, podprogram prenos inovácií.

Hlavným cieľom projektu NEWCAP je vytvoriť interaktívny vzdelávací program pre vidieckych aktérov (poľnohospodári, poľnohospodársky poradcovia a vidiecke obyvateľstvo), ktorý im bude poskytovať komplexné informácie z oblasti Novej reformovanej spoločnej poľnohospodárskej politiky. Navrhovaný projekt predpokladá využitie e-learningovej metódy, rôznych foriem automatického testovania (zaradeného do jednotlivých modulov a multimediálnych študijných materiálov), synchrónnu a asynchrónnu formu komunikácie.

Za sedm let, co je soutěž ve veterinárních znalostech a dovednostech pořádána, je patrné, jak úroveň žáků středních veterinárních škol vzrůstá, ať už jde o jejich znalosti, ale i o prezentaci a jazykové schopnosti.

únor – február 2014

Je potrebné, aby sa farmárstvo vyučovalo na stredných odborných školách, na ktorých štúdium poľnohospodárskej problematiky má tradíciu. Na školách, ktoré sú preň vybavené personálne – kvalifikovanými odborníkmi – zootechnikmi, agronómami, mechanizátormi a poľnohospodárskymi ekonómami, ktorí prešli výrobnou praxou, alebo i v nej pôsobia. Tej sa musia prispôbiť i vzdelávacie programy, učebné osnovy a tematické plány...

Ak sa chce žiak naučiť farmáriť, tak v inom zariadení než školské hospodárstvo nie je možné vytvoriť podmienky pre plnohodnotnú výučbu a hlavne odbornú prax. Toto disponuje rastlinnou a živočišnou výrobou, dostatkom strojov a zariadení. Ekonomicky, účtovnícky a legislatívne je orientované na poľnohospodársku výrobu. Personálne má aspoň základné pedagogické skúsenosti pri usmerňovaní žiakov v rámci individuálnej praxe.

Hned první hodinu nás zcela zaujal. Dodneška ho vidím, jak nám na tabuli kreslil barevnými křídami anatomii raka a jak nesmírně poutavě přednášel. Byl jsem přímo fascinován!... Stačily tedy tři měsíce v sextě, aby suplent Dr. Hušek přivedl maturanta Miloše Burku k definitivnímu rozhodnutí o své životní profesní orientaci – ke studiu profesury biologie! A nelitoval, byla to cesta „velmi dobrým směrem“!

březen – marec 2014

Byli jsme příjemně překvapeni vysokou úrovní vedené pedagogické dokumentace ke kurzu pro výkon obecných zemědělských činností na zemědělské škole v Českém Těšíně, úrovní absolventských projektů a předloženými deníky praxe jednotlivých účastníků ... Zemědělské obory i na (sloučené) Albrechtově střední škole zůstávají zachovány. Nabízejí studijní obory agropodnikání a ekologie, učební obor Jezdec a chovatel koní. Absolventi se rádi do své školy vrací... A co dělá školu místem, na které se rádi vracíme? Je to určitě kolektiv pedagogických (i nepedagogických) pracovníků, kteří prošli dveřmi těšínské školy během uplynulých let, jejich erudovanost a ochota předávat své znalosti...

Vidiecky cestovný ruch a agroturistika na Slovensku sú relatívne novou formou cestovného ruchu hlavne v horských a podhorských oblastiach. Z 39 najvýznamnejších druhov prírodných krás a historického dedičstva disponuje Slovensko 38 (okrem mora) a preto je potrebné budovať na tom, čo je našou pýchou a načo máme predpoklady.

duben – apríl 2014

Ak chce človek v živote niečo dosiahnuť musí sa vzdelávať. Preto prvé naše orientácie boli na vzdelávacie inštitúcie pre oblasť poľnohospodárstva, ale tak, aby vzdelávanie našich žiakov, či učiteľov nebolo ohrozené iba stenami tried, ak sa chcete naučiť viac musíte veci vidieť a hlavne robiť. Hľadali sme preto možnosti ako tieto veci spojiť v prospech žiaka. Ciest k hľadaniu sa otváralo viac, ale pre nás ako optimálna sa javila tá, v ktorej bolo možné byť v úzkom styku s poľnohospodárskou praxou. Na prechode tisícročí sme k tomu využívali program Leonardo da Vinci, prostredníctvom ktorého s partnerskou školou v Padove sme pre žiakov našli vhodné pracoviská na farmách orientovaných na živočíšnu výrobu, vinohradnícko-vinárske technológie a agroturistiku. Neustále udržiavame nielen pracovné, ale hlavne priateľské styky s agroturistickými farmami.

Pedagogové stredných odborných škôl mali možnosť sa na Mendelov univerzite vzdelávať v Odborných zemědělských kurzech, v kurzech Praktických kompetencí pro začínající učitele, či v Modulech zaměřených na zemědělské poradenství. V rámci kurzu

Zvládání a řešení krizových situací v práci pedagoga účastníci ocenili informace o technikách prezentace, vyjednávání a vedení, naslouchání či poskytování zpětné vazby. Vzhledem k tomu, že autoři projektu mysleli rovněž na potřebu rozšíření jazykových znalostí pedagogů, byly do vzdělávacích aktivit zařazeny také kurzy odborné anglické i německé terminologie v oblasti zemědělské, lesnické a zahradnické. Třešničkou v nabídce vzdělávacích aktivit projektu jsou kurzy Manažerského vzdělávání.

V rámci tematického úkolu k podpoře rezortního odborného vzdělávání připravil Ústav zemědělské ekonomiky a informací Praha ve spolupráci s Českou zahradnickou akademií Mělník nástavbové školení k problematice řezu ovocných dřevin. Podle vyjádření zúčastněných učitelů, je tato praktická vzdělávací forma přesně to, co nejvíce potřebují a oceňují.

Rekordní byla účast malých návštěvníků na akci u příležitosti oslav „Světového dne vody“. Studenti zemědělské sekce Obchodní akademie a Střední odborné školy zemědělské a ekologické v Žatci připravili poutavý program pro neuvěřitelných 912 dětí!

květen – máj 2014

Cílem soutěžení žáků studijního oboru Agropodnikání je ověřením odborných schopností, porovnání teoretických znalostí a praktických dovedností, ale i vzájemné poznávání se. Doprovázejícím učitelům soutěž každoročně umožňuje setkání, prohlídku jiného školního zařízení i odborných podniků v okolí, ale především důležitou výměnu zkušeností.

V celostátní konkurenci odbornou porotu Zemědělského svazu ČR nejvíce zaujala literární práce – úvaha na téma „Jak vidím budoucnost českého zemědělství“ – studenta České zemědělské akademie v Humpolci, obor Agropodnikání se zaměřením na Ekologické a konvenční zemědělství.

Mladí účastníci soutěže „Zemědělec – krajinář“ v Táboře si odnesli pěkné zážitky z dobře stráveného dne a utvrdili se v přesvědčení, že příroda a zemědělství k sobě nesporně patří.

Do soutěže pod názvem EUROFONDUE sa zapojili žiačky SOŠ ekonomickej v Spišskej Novej Vsi. Vypracovali verejnoprospešný projekt na predaj lacných potravín pre ľudí, ktorí žijú pod hranicou životného minima. Z dvadsiatich štyroch súťažných tímov obsadili 2. miesto!

červen – jún 2014

Přejeme žákům a studentům krásné prázdniny plné nových poznatků a pěkných zážitků; pedagogickým pracovníkům a všem našim milým čtenářům pak příjemné léto a dovolenou!

Poradenské centrum na MENDELU již šestým rokem

Studenti a zaměstnanci Mendelovy univerzity v Brně mohou již šestým rokem využívat poradenských služeb zajišťovaných Poradenským centrem při Institutu celoživotního vzdělávání Mendelovy univerzity v Brně. Toto malé výročí nabízí příležitost ohlédnout se za rozvojem jeho činností.

V roce 2008 byl zahájen projekt, který si kladl za cíl zajištění služeb psychologického a profesního poradenství na vysokých školách. Na jeho řešení se společně podílela pracoviště Mendelovy univerzity v Brně, Masarykovy univerzity a Vysokého učení technického v Brně. Tato pracoviště se lišila obsahem i délkou poskytovaných služeb. Díky tomu mohli jejich pracovníci sdílet své zkušenosti a být si v uvedených aktivitách vzájemnou inspirací. Přínosem pro studenty participujících škol byla rovněž skutečnost, že poradenská centra univerzit spolu úzce spolupracovala a studenti tak mohli využívat služeb všech zúčastněných zařízení. Mnozí tak ocenili variabilní nabídku a časovou i personální flexibilitu zmíněných pracovišť.

Na ICV MENDELU od počátku panovala myšlenka, že poradenské služby mají být zajišťovány bezplatně, neboť je často využívali studenti, kteří se nacházeli v tíživé finanční situaci, a případné zpoplatnění poradenské služby by jim využití této pomoci znemožnilo. Díky přísunu prostředků převážně z centralizovaných projektů MŠMT se to zdárně dařilo naplňovat bez výrazného čerpání peněz z celkového rozpočtu univerzity.

Původně převažovaly v nabídce služeb zejména kurzy zaměřené na rozvoj tzv. soft skills. Tímto termínem jsou označovány osobností dovednosti, které jsou důležité pro zdárné zvládnutí studia a uplatnění se na trhu práce. Jejich cílený rozvoj však podstatná většina standardních náplní a forem studia nezaručuje. Pro stoupající zájem ze strany studentů byly postupně do nabídky zařazovány služby individuálního poradenství a psychologické diagnostiky. Díky stabilnímu profesnímu rozvoji pracovníků Poradenského centra Mendelovy univerzity v Brně je v současnosti poradenská činnost realizována také formou koučování, videotréningovou interakcí, individuální a skupinovou psychoterapií, v rámci aktivit development centra apod.

V průběhu působení se ukázalo jako stěžejní, zaměřit poskytované služby na vybrané skupiny studentů, kteří mohou mít odlišné problémy a potřeby, a z toho plyne pestrá nabídka možností, jak je řešit. Jedná se např. o studenty s různou formou a stupněm zdravotního postižení či znevýhodnění, studenty na počátku vysokoškolského studia a rovněž také absolventy před jejich prvním vstupem na trh práce. Studium samo o sobě nemusí pro studenty zákonitě znamenat zátěžovou situaci, avšak řada nepříznivých situací z osobního či rodinného prostředí velmi často negativně

ovlivní jeho zdárný průběh a v krajních případech může být i důvodem předčasného ukončení studia.

Podporu zde hledá rovněž řada studentů doktorských studijních programů, kteří řeší otázky svého profesního i osobního růstu.

V současnosti zajišťuje Poradenské centrum při ICV MENDELU služby psychologického, studijního, kariérního a speciálně-pedagogického poradenství studentům i zaměstnancům všech součástí Mendelovy univerzity v Brně. Tyto služby jsou studentům, uchazečům o studium i absolventům v prvním roce po ukončení studia poskytovány bezplatně.

Jako další z významných aktivit, na nichž Poradenské centrum MENDELU participuje, a tím pomáhá studentům-absolventům při vstupu na trh práce, je příprava a realizace Veletrhu pracovních příležitostí Jobchallenge, který je největší akcí svého druhu na Moravě. Loňský 7. ročník můžeme označit za mimořádně úspěšný. Veletrhu se zúčastnilo přes 70 vystavujících společností. Téměř 3 000 návštěvníků, zejména z řad studentů a absolventů brněnských vysokých škol, zde mělo možnost zjistit, jaké jsou jejich možnosti na pracovním trhu a v rámci doprovodného programu se zúčastnit přednášek a workshopů, kde jim byly přiblíženy způsoby výběrových řízení a pracovních pohovorů. Účastníci se rovněž mohli osobně setkat s potencionálními zaměstnavateli. **Letošní 8. ročník Veletrhu pracovních příležitostí Jobchallenge se bude konat ve středu 5. listopadu 2014, v industriálních prostorech Richard Adam Gallery (RAG).**

Více se o aktivitách Poradenského centra MENDELU dozvíte na: http://www.icv.mendelu.cz/cz/poradenske_centrum

Ing. Iva Houbová

Institut celoživotního vzdělávání MENDELU Brno ✨

EDUCO 2014

Z příspěvků konference k dalšímu vzdělávání učitelů, 2. část

Počtvrté se na stránkách časopisu vracíme k IX. ročníku mezinárodní vědecké konference ke vzdělávání učitelů přírodovědných, zemědělských a příbuzných oborů EDUCO 2014, která se na přelomu ledna a února konala ve školicím středisku MŠMT ČR v Tatranské Štrbě.

Konference, kterou uspořádaly Katedra zoológie a antropologie FPV UKF v Nitre, Institut vzdělávání a poradenství ČZU v Praze a Geologická sekcia Píř UK v Praze, je určena vysokoškolským učitelům a odborníkům, připravující učitele přírodovědných, zemědělských a dalších příbuzných oborů, ale i ředitelům středních škol (a jejich představám o učitelích). Z programu vybíráme:

RNDr. Dobroslav Matějka, CSc., působí na Přírodovědecké fakultě UK Praha a ve svém vtipně pojatém vystoupení se zaměřil na **modernizaci geologického vzdělávání** ve vztahu k trendům ve vzdělávání. Geologie není ve škole oblíbená, konstatoval. „Jsou s ní problémy“, žákům se jeví jako obtížná, geologické materiály se špatně poznávají. Co s tím lze udělat? Jak dostat nové metody výuky do vzdělávacích programů?

Cestu k nápravě vidí v hledání atraktivních otázek, problémů a k těm pak podsouvat to, co tolik atraktivní není. Žáci mají někdy bodové znalosti lepší, nežli učitelé, ale chybí jim propojení poznatků, zkušenosti... Populární formou

přednášky je třeba vtahovat žáka do problému, získat jeho zájem. V malé názorné ukázce upozornil na chystaný mezinárodní rok krystalogie, přednesl ódu na krystaly od K. Čapka (r. 1930), ukázal krásné fotografie nerostů, u krystalových soustav s humorem využil informace o revoluci v uschování dat – nové úložiště je přezdíváno „Supermanův paměťový krystal“; na webových stránkách: snowcrystals.com předvedl krásu sněhové vločky... I geometrii lze „zlidštit“ tak, aby žáky a studenty přitahovala.

PhDr. Jitka Jirsáková, Ph.D. z Institutu vzdělávání a poradenství ČZU Praha se podělila se svými zkušenostmi s **dalším vzděláváním učitelů v oblasti praktického vyučování na středních školách**. Na výzkumu se podílela i její kolegyně PhDr. Lucie Smé-

kalová, Ph.D., v rámci praktického vyučování je zájmem praktické cvičení. Aby zjistily zájem žáků, učitelů, význam praktické cvičení pro výuku..., provedly dotazníkové šetření. Otázkami praktického cvičení se nikdo nezabýval, proto je třeba vědět, jak v této oblasti dále efektivně vzdělávat. Výzkum dělaly na cvičných školách a na gymnáziích. Formou dotazníků mapovaly možnosti, zájem a konkrétní situaci škol.

Dozvěděly se např., že průměrný věk pedagogů (zahrnutých do výzkumu) je 50 let, (kam jdou ti mladí?), více mužů učí na středních odborných školách. Navýšit dotaci praktických cvičení projeví zájem na gymnáziích, na středních odborných školách, a to je překvapilo, prý není o praktická cvičení u žáků zájem. Tento předmět se učí v prvních dvou ročnících, tj. na začátku studia, což není nejlepší, měl by kopírovat výuku. Přínosem praktického cvičení je větší zájem u žáků o předmět, lepší pochopení dané látky, často nové nadšení pro věc... Jaká témata žáci preferují a jaká naopak ne? V průzkumu např. vyšlo, že neradi „pitvají“, ale podle zkušenosti přednášející – když se to dělá dobře, humánně – studenty to zajímá.

Dotazovaní učitelé si také myslí, že by jim pomohlo další vzdělávání, ale nabídek pro „praktika“ příliš není. Informace učitelé čerpají převážně z internetu, proto by se příslušného vzdělávání rádi zúčastňovali (ale musí to být většinou zadarmo a problém může činit i nahrazování výuky).

Podle postřehů PhDr. Jirsákové, by učitelé, kteří mají zájem o další vzdělávání v oblasti praktického vyučování, měli vždy začít s žádostí u svého ředitele školy a pak „pokračovat dále“. Motivace učitelů k dalšímu vzdělávání byla v průzkumu velká, u gymnázií by se zúčastnilo sto procent pedagogů, u odborných škol kolem 80 %, starší učitelé měli menší zájem.

Autorka si myslí, že informací na toto téma je málo, k problematice existuje spíše stará literatura. Obohacením by byla i výměna zkušeností, sdílení nových postupů, nápadů. Podle prvních závěrů průzkumu jsou praktická cvičení motivační, zasloužila by si časové navýšení výuky. Vystaly tak pro Institut vzdělávání a poradenství nové úkoly do další fáze šetření, potřebné by bylo připravit k tématu i vhodnou dobrou publikaci.

Z následné diskuze vyplynulo, že praktická cvičení souvisí i s badatelstvím na školách, o kterém se hovořilo v předchozích referátech. Jsou učitelé ochotni své postřehy a zkušenosti sdílet? (Sdílení je hlavním přínosem na internetu.) Jsou možné spolupráce s výzkumnými ústavy, lze využít i existující diplomové práce...

Ing. Jiří Husa, Ph.D., rovněž z Institutu vzdělávání a poradenství, není našim pečlivým čtenářům Zemědělské školy neznámých autorem – pro časopis připravil větší množství článků z oblasti informačních technologií (IT). (ZPŠ č. 1–10, roč. 75/2012–2013). Tentokrát se ve svém příspěvku zaměřil na **informační technologie ve vzdělávání pedagogů**, na nové výzvy a možnosti.

V současnosti jsou učitelé (v informačních technologiích) v určité fázi vzdělávání – před deseti lety byla tato oblast preferovaná, dnes je opět v útlumu. Jaký je stav ve vzdělávání v IT u pedagogů na našich středních odborných školách, jak si vedou pedagogové v Evropě? Jaké jsou trendy a možnosti ve využívání internetu jako prostředí pro vzdělávání? Ke své práci Ing. Husa využil materiálů Evropské komise, informace z časopisů, porovnával pohledy z různých hledisek. Využil rovněž český pohled – koncepční dokument Škola21, evaluační nástroj Profil Škola21, který „pomáhá školám určit, do jaké míry se jim daří začlenit informační a komunikační technologie (ICT) do života školy a nastoupit cestu proměny školy do podoby moderní organizace připravující žáky na život v 21. století“.

Vývoj ICT se proměňuje „poklusem“, stále se objevují nové možnosti – kvalitativně vyšší verze webu (web 2.0), audio, video, blogy, webináře (nová forma vzdělávání na webu – diskuze až 10 účastníků, neomezený počet sledovatelů, automatické nahrávání, ukládání), otevřené vzdělávací zdroje (Open Educational Resources), př. wikipedie, nové formy e-learningových kurzů, existuje mnoho sociálních sítí – Facebook, Google++ – zdroj nejrychlejšího šíření

informací. Poslední, co se mění, jsou technologie, nastupují chytré telefony a tablety (ty „vtrhávají“ do škol), chytré televize, brýle...

Jak řešit osvojování nových technologií u učitelů, aby ti byli na pragmatické rovině? Věkový průměr jde proti tomuto osvojování. V rámci povinné účasti učitelů středních odborných škol na školení ICT se naši učitelům dostává vzdělání (z evropského pohledu jsme i nadprůměrní), naopak účast učitelů v on-line diskuzích, v on-line komunitách je u nás nízká, v evropském porovnání jsou jejich dovednosti slabší. Nejčastějšími způsoby vzdělávání našich učitelů je „samostudium“ (ne v on-line komunitě), podle struktury organizátorů jsou to: škola, firmy, státní či krajská organizace, nestátní organizace. Ve své přednášce ukázal autor i příklady z praxe – GEG skupiny – Učte se s námi...

A co říci na závěr? „Technologie rostou rychlým tempem, učitelé je nestihnou dohonit...“ Přestože naši pedagogové jsou poměrně často vzděláváni v oblasti ICT, jejich vzdělanost a sebedůvěra v oblasti ICT je stále v počáteční fázi. Technologická gramotnost v ICT roste pomaleji než technologický pokrok, existují (zatím) jen ojedinelé skupiny, které se spontánně vzdělávají (zejména) prostřednictvím nových technologií. Dobré by bylo i častější připojování se co největšího počtu učitelů na sociální sítě, které jsou doménou především žáků a studentů.

V diskuzi se posluchači zamýšleli nad kvalitou a cenou firemních školení v informačních technologiích, nejsou pro školy drahé? Není to pro firmy pouze byznys a sleduje se také konečný efekt? (Pro konečný efekt je rovněž důležité, aby učitelé dané školení sami chtěli, a to s pocitem, že ho potřebují.) Diskutující upozornili na nutné kvalitní (i pro laika srozumitelné) zaškolení při nákupu nových technologií, jinak může učitele i dobrá technika od používání odradit. A „tablety do škol“ – vše s mírou..., aby to nebylo jen pro efekt! Na úplný závěr se dá stručně říci: „Vývoj v ICT technice je tak rychlý, že se stihnout nedá. Ale někde v Evropě to jde přece jenom trochu lépe.“

PhDr. Aleš Hradečný, zastupující Asociaci vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru, představil posluchačům projekt ESF **„Zvýšení odborných kompetencí učitelů v profilových zemědělských předmětech“**, který Asociace realizovala. Zároveň také vhodně navázal na svého předřečníka Ing. Husu,

protože podstatou projektu jsou interaktivní multimediální metodika. Od zahájení projektu (jaro 2011) jsme se o jeho průběhu v časopise Zemědělská škola vícekrát zmiňovali, závěrečnou informaci publikoval PhDr. Hradečný minulý měsíc v květnovém čísle.

„Základním cílem projektu bylo komplexně přepracovat metodiky výuky odborných předmětů na středních zemědělských školách nebo středních školách vyučujících agropodnikání či příbuzné obory tak, aby vyhovovaly potřebám současné praxe. Tedy tak, aby cílová skupina učitelů odborných zemědělských předmětů získala otevřený, snadno přístupný a modifikovatelný metodický materiál, podporující moderní metody výuky odborných předmětů a jejich realizaci v praxi. Projekt zároveň předpokládal i to, že učitelé odborných zemědělských předmětů si budou muset osvojit také moderní vyučovací metody, a to prostřednictvím speciálních odborných kurzů.“

Projekt zahrnul konkrétně předměty Chov hospodářských zvířat a Pěstování zemědělských plodin, vytvořeny byly dvě metodické příručky, sloužící po převedení do systému pro správu dokumentů „DokuWiki“ jako manuál pro interaktivní vyučování.

Mgr. Ilona Horychová z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy se ve svém vystoupení věnovala **strukturovanému studiu a jeho dopadům na dovednosti začínajících učitelů**. Upozornila na problém – bakaláři – magistři – doktorandi. Jak dostat odborníky do praxe? – „vznikli bakaláři“! Původní představa byla, že 80 % studentů absoluuje bakalářské studium, 10 % magisterské, 10 % doktorandské studium. Představa se ale nenaplnila, většina studentů chce pokračovat v magisterském studiu. Praxe však neví, „co s bakaláři“, bakalářské studium není plně učitelská kvalifikace, na trhu práce je bakalář špatně uplatnitelný. Je tak adeptem na celoživotní vzdělávání. Podle názoru studentů je na bakalářském studiu vyhovující, že po třech letech mají „aspoň papír“.

V bakalářském studiu by měly převažovat povinné předměty – aby studenti znali vše základní.

Snahou také bylo, aby studenti mohli přecházet mezi jednotlivými obory, ale to je problém, protože současné jednotlivé studijní plány se na fakultách a školách liší.

Navazující magisterské studium nereflektuje požadavky praxe – začínající učitelé nejsou připraveni na spektrum žáků ve školách, nejsou připraveni manažersky, nejsou znalí legislativy. Co jim ve studiu, podle jejich vyjádření, nejvíce chybí? Je to environmentální výchova, hlasová výchova, učitelské právo v pedagogice a psychologii, více praktické výuky, multikulturní výchova, projektová činnost... Problém způsobují i někteří vysokoškolští učitelé odtržení

od praxe. Každý učitel by měl znát praxi, aby mohl kvalifikovaně učit budoucí učitele, největší problém je u pedagogicko-psychologického bloku. Studenti často neumějí rozlišit věk žáka a přizpůsobit k tomu svou komunikaci s ním.

Chybí standardy učitelského studia, ty současné měly mít pouze dočasnou platnost. Současná akreditace – pořád se nevychází z potřeb škol..., to jsou některé z přednesených myšlenek.

V diskuzi bylo poukázáno na některé problémy s výukou budoucích učitelů, které existují i na jiných institucích, např. na Institutu vzdělávání a poradenství mají těžkosti se studenty, kteří absoluuji na vysoké škole jiné předměty, než pak jsou na středních odborných školách požadovány. Nedá se pro ně najít praxe, tedy i uplatnění jako učitel.

RNDr. Alžběta Hornáčková, PhD., z Pedagogické fakulty Trnavské univerzity, se podělila se svými zkušenostmi, jak „přitáhnout“ žáky k náročnějšímu předmětu, k výuce geologie na základních školách.

Malá hodinová dotace neumožňuje dostatečně předmět obsáhnout, reálné exkurze – mimo školu – jsou pro žáky velmi přínosné, jsou-li dobře připravené. Méně se ale využívají, jsou drahé a vyžadují pro učitele velkou přípravu. Naopak rozvoj „informačních a komunikačních technologií“ vděka svým možnostem působí na lidské smysly nadobírají důležitou úlohu při získávání poznatků a informací“, rovněž „posouvají možnosti dnešných učitelů stále dále“.

Proto při výuce geologie zkusili na fakultě použít „virtuální exkurzi“ a sledovali „jej vliv na vědomosti žáků z mineralogie a petrografie“. Z výzkumu vyplynulo, že virtuální exkurze pozitivně motivuje a zvyšuje zájem žáků o daný předmět a lze je proto školám velmi doporučit.

Doc. PaedDr. Júlia Ivanovičová, PhD., představila první část výsledků výzkumu, kterému se věnuje společně se svou kolegyní Mgr. Zuzanou Sitášovou, PhD. na Pedagogické fakultě UKF v Nitrě. Podrobněji vás s „**Problémy pedagogické praxe z pohledu studentů učitelské akademické předmětů**“ seznámíme zase v novém školním roce v samostatném článku.

Sociální pedagogika ve službě člověku a společnosti II. část

Institut mezioborových studií Brno uspořádal mezinárodní konferenci na téma **Sociální pedagogika ve službě člověku a společnosti**. Článek ze společné části dvoudenní konference jsme přinesli v přechozí květnové **Zemědělské škole**, v následujících řádkách se autor příspěvku zaměřil na jednání v sekcích. Autora nejvíce zaujala tři vystoupení, kterým se ve svém příspěvku podrobněji věnuje.

Využití dramatu v drogové profilaxi na příkladu projektu „Nevrávorej“

Příspěvek **Mgr. Agnieszky Franczyk** z Opolské univerzity popisoval využití dramaturgické techniky při práci s mládeží v drogové prevenci. Drama bylo využito jako vzdělávací metoda a dramaturgické projekty byly vyjádřeny ve formě interaktivního divadla nebo divadla forem, s dějem zakončeným psychickým zážitkem. Autoři a realizátoři této akce jsou členové asociace „Laboratoř změn“ působící na zlepšení kvality života v široce pojatém sociálním rozvoji.

Paní Franczyk představila na konferenci projekt určený gymnaziálním studentům. Na začátku se studentům navodí konkrétní situace – dívka Claudia se se svými rodiči přestěhovala, chodí do nové školy, kde je nepříjemná atmosféra, noví kamarádi a kamarádky, selhávají vztahy, studenti požívají drogy, vztahy jsou napjaté až nesnesitelné a mladá dívka spěje ke smrti – sebevraždě, kterou dokoná. Ve druhé fázi se studenti rozdělí do jednotlivých skupin v rámci tohoto dramatu a krok za krokem řeší motivací a konkrétní kroky jednotlivců a skupin. Při řešení situace nacházejí množství variant, hledá se ta správná. Nejdůležitější v projektu je možnost vyvozování závěrů a poučení účastníků pro budoucnost. Studenti jsou do řešení problému zapojení rozumově a vzhledem k dramatu situace i citově, což umocňuje celkový výchovný a vzdělávací efekt.

„Skryté ohrožení současných závislostí“

Prof. Elżbieta Luczak – Pedagogium Wyższej Szkoły Nauk Społecznych w Warszawie řešila problém především v oblasti užívání narkotik. Tyto závislosti se v první fázi obtížně diagnostikují. Mnoho lidí se mylně domnívá, že jde pouze o psychickou závislost. Narkotika jsou nebezpečná zejména pro dospívající mladé lidi. Výzkumy hovoří, že se začíná psychickou závislostí, a její příznaky se často přičítají obyčejné únavě. To skýtá velké nebezpečí, protože narkotika často obsahují látky toxické i jedovaté. Nevinné nebo bezpečné drogy neexistují. Zvláštní pozornost autorka věnovala důsledkům požívání populárních drog, které (bez ohledu na menší stupeň rozvíjející se psychické závislosti) mají množství často nepředvídatelných a nebezpečných důsledků.

Mění se i sociální původ závislých. Dříve tyto osoby pocházely z chudého prostředí, dnes jsou závislí jedinci z velké části z dobře situovaných rodin. Rodiče na ně často mají málo času a nemají jejich závislost vůbec rozpoznat. Závislosti souvisí s procesem prohlubování se, ne s užívanou látkou. Jak rozpoznat, co už je patologické, a co ještě patologické není? Obdobné problémy jsou například u workoholismu. Obtíže rozpoznání závislosti narůstají. V souvislosti se skrytými nebezpečími závislostí mohou být důsledky mnohem větší, než by se dalo předpokládat.

Mediální výchova a její možnosti prevence rizikových jevů mezi dětmi a mládeží

Vedle rodiny a školy jsou média jednou z nejvlivnějších socializačních institucí, konstatovali autoři **Mgr. Iva Junová, Bc. Adéla Honzlová a Jaroslav Jackmann** z Pedagogické fakulty Univerzity v Hradci Králové úvodem své prezentace.

Odpovědnost rodiny a školy za socializaci dětí je zřejmá a legislativně vymezená, média i přes jejich obrovský vliv žádnou odpovědnost nemají. Mediální výchova realizovaná ve školách by měla navazovat na mediální výchovu v rodinách.

Přednášející se kladli otázku: Proč je mediální výchova nezbytná? Došlo k razantním změnám v oblasti mediální nabídky (jak kvantitativně, tak kvalitativně) a především ke snížení věku, kdy se děti s médii aktivně setkávají. Existuje širší dostupnost médií v domácnostech, zvýšil se počet hodin, které člověk stráví konzumací médií a mediální komunikací.

Mediální výchova se začala výrazně prosazovat po roce 1989. Ke globalizaci ekonomické se připojují rychlé technologické změny a sílí komercializace mediální produkce. Narůstají násilné obsahy, rozvoj interaktivních médií způsobuje odlidštění a degeneraci mezilidských vztahů. Ve většině zemí roste proto požadavek mediální výchovy.

Další kladená otázka je – kde vlastně mediální výchova probíhá? Je to především v rodině, ale zde má různou úroveň a je často pouze intuitivní záležitostí. Tvůrci médií se původně orientovali na

dospělé, ale v posledních letech jsou předmětem zájmu mediálního průmyslu děti a mladí lidé. V rodinách se tak „odborníky“ v používání médií stávají děti. Dříve média členy rodiny sdružovala, dnes je však spíše rozdělují, proto je v rodině i více TV přijímačů, zvlášť pro rodiče a zvlášť pro děti. (Tento problém se týká i počítačů.) Mediální výchova probíhá i ve škole a je součástí Rámcových vzdělávacích programů pro základní školy a střední školy. Vyskytuje se buď jako samostatný předmět, nebo jako součást jiných předmětů, případně jako samostatný kurz, nebo jako bloková výuka.

Médiím a jejich obsahu by rodina i škola měly věnovat větší pozornost než v minulosti. Měly by přistupovat kriticky k tomu, co slyší z médií, k tomu, co si mohou přechoříst. Především by ale měly porovnávat mediální sdělení s realitou a se svými životními zkušenostmi, zamýšlet se nad tím, jaká je stavba mediálního sdělení a komu je sdělení vlastně určeno. Rovněž není špatné mít informace, kdo je autorem konkrétního mediálního sdělení. A obecně je důležité sledovat fungování médií na svých dětech, ve škole na mladých lidech.

Pokud chce škola co nejlépe naučit své žáky a studenty dobře pracovat s médii, měla by usilovat o vlastní mediální produkci – například vydávat svůj školní časopis, provozovat svůj školní rozhlas, případně televizi. Tam se mohou žáci a studenti uplatnit se svými vlastními příspěvky, mohou redigovat příspěvky svých spolužáků, mohou se naučit prezentovat svou školu i pro veřejnost. Nejlepší z nich se i naučí organizovat práci ve školním médiu, což se jim v životě vždycky může hodit.

Úspěšná mediální výchova vytváří schopnost čelit sociálnímu (mediálnímu) tlaku, schopnost čelit reklamě a dalším negativním vlivům ve virtuálním světě. Naučí asertivně a srozumitelně komunikovat s dalšími účastníky tohoto virtuálního světa. Úspěšná mediální výchova vede ke schopnosti empatie a porozumění životním situacím a je motivací druhých účastníků tohoto procesu. Důležité je i schopnost vyjednávání a nacházení kompromisu ve virtuálním prostředí. Mediální výchova učí i schopnosti rozhodovat a předvídat následky určitého jednání v oblasti vztahů mezi mediál-

ními partnery. Důležité je naučit se i umění odmítnout nevhodnou společnost nebo nabídku, i na internetu. Prostřednictvím mediální výchovy se dá rovněž zvládnout přechod do nového prostředí, do nové životní situace, a její účastníci se učí větší pružnosti a přizpůsobivosti i schopnosti účelně nakládat s financemi.

Závěrem své prezentace autoři popsali projekt: **„Terénní práce s dětmi a mládeží v prostředí internetu“**. Jedná se o novou metodu terénní práce, která používá prostředí internetu, jež je dnešní mládeži přirozené. Tato metoda umožňuje dostat se blíž k cílové skupině. Princip terénní práce – jít za klientem do prostředí, ve kterém se pohybuje; následně kontaktovat skupiny i jednotlivce, kteří jsou svým stylem života (trávením volného času) více ohroženi rizikovými sociálními jevy a nabídnout jim pomoc. Internet je téměř nepodchyceným prostředím, kde se pohybuje mnoho klientů a kam dosud terénní pracovníci nepronikli. Česká asociace streetworku iniciovala v roce 2010 vznik projektu **Streetwork online**. Zaměřuje se na děti a mládež ve věku 10–26 let, kteří mohou prožívat rizikové životní situace a nemohou, neumějí nebo nechtějí využívat jinou formu odborné pomoci.

Více k projektu na www.jdidoklubu.cz

Josef Sívek, ÚZEI Praha 🌸

Mezinárodní konference k sociální pedagogice má již svou šestiletou tradici. Je pořádána vždy v měsíci dubnu v Brně v Institutu mezioborových studií. Řeší vysoce aktuální problémy současné výchovy a vzdělávání. Zejména prezentace polských a slovenských účastníků jsou naprosto otevřené a volají po adekvátním řešení.

Doporučuji účast na dalších ročnících zejména učitelům, ale i vychovatelům a nepedagogickým pracovníkům, kteří se s řešenými otázkami na konferenci mohou setkat i ve svém praktickém životě. Informace získáte na webových stránkách www.imsbrno.cz

Informační servis

Zastoupení Evropské komise

Nové projekty v oblasti životního prostředí a klimatu

Evropská komise schválila finanční prostředky na 225 nových projektů v rámci programu LIFE+, fondu Evropské unie pro životní prostředí. Vybrané projekty, které předložili uchazeči ze všech 28 členských států, spočívají v akcích v oblasti ochrany přírody, změny klimatu a politiky životního prostředí a v informačních a komunikačních kampaních věnovaných environmentální problematice.

Komise obdržela 1 468 žádostí, z nich bylo 225 vybráno ke spolufinancování ze tří sekcí programu, kterými jsou:

- LIFE+ Příroda a biologická rozmanitost (zlepšují stav ohrožených druhů a stanovišť z hlediska ochrany)
- LIFE+ Politika a správa v oblasti životního prostředí (přispívají k rozvoji inovativních politických záměrů, technologií, metod a nástrojů)
- LIFE+ Informace a komunikace (šíření informací a ve zviditelnění environmentálních problémů)

Od roku 2014 do roku 2020 bude program LIFE pokračovat v rámci nového nařízení o programu LIFE pro životní prostředí a oblast klimatu a bude sestávat ze dvou dílčích programů: podprogramu pro životní prostředí a podprogramu pro oblast klimatu.

Česká republika mezi prvními vítězi ceny Natura 2000

Na slavnostním ceremoniálu 21. 5. v Bruselu byli vyhlášeni vítězové prvního ročníku ceny Natura 2000.

„Díky neúnávnému úsilí lidí, kteří pracují v oblastech Natura 2000 a v jejich prospěch, se z naší rozsáhlé sítě chráněných oblastí stává opravdový úspěch evropské spolupráce. Tyto ceny představují několik příkladů obrovské práce, kterou po celé EU odvádějí správci lokalit, veřejné orgány, organizace i dobrovolníci věnující se ochraně přírody, zemědělci, lesníci, myslivci a rybáři, vědci, učitelé a řada dalších. Dnes bylo jejich úsilí oceněno a oni si tento úspěch právem zaslouží.“, řekl komisař Potočnick

Síť Natura 2000 tvoří více než 27 000 chráněných oblastí, které zaujímají 18 % pevninského území EU a 4 % mořských oblastí. Jejím cílem je chránit a rozšiřovat evropské přírodní dědictví. Udělená ocenění poukazují na úspěšnou správu lokalit Natura

2000 a upozorňují místní komunity a ekonomiky na hodnotu této sítě. Vzhledem k velké rozmanitosti práce vykonávané v rámci sítě Natura 2000 zahrnují pět kategorií: ochranu přírody, přínosy pro hospodářství a společnost, komunikaci s veřejností, dosahování konsenzu mezi různými zájmy nebo názory a také navazování kontaktů a přeshraniční spolupráci.

Kdo jsou vítězové

Cenu za **ochranu přírody** získal projekt na **záchranu orla královského v Sakaru** (Bulharsko). Díky úsilí projektového týmu a spolupráci mezi ochránci přírody a soukromými společnostmi se podařilo zachránit místní populaci tohoto celosvětově ohroženého druhu, která již byla na pokraji vyhynutí. Energetické společnosti začaly izolovat nebezpečné elektrické vedení a ukládat kabely pod zem, a projekt tak úspěšně odstranil nebezpečí zásahu elektrickým proudem, které tyto dravce vážně ohrožovalo.

Cenu za **přínosy pro hospodářství a společnost** obdržel projekt v lokalitě **Sighișoara-Târnava Mare** (Rumunsko), který působivě dokládá, jak Natura 2000 přináší na venkov hospodářský růst a možnosti trvalé obživy. Projekt umožňuje zemědělcům, aby udržitelným hospodařením na půdách s vysokou přírodní hodnotou získali lepší živobytí, a zároveň ochraňuje jedinečnou krajinu s bohatou biologickou rozmanitostí. Díky projektu vydělá 2 300 zemědělských rodin v regionu více než 2,5 milionu eur ročně. Podobné postupy se nyní začínají uplatňovat i v jiných částech Rumunska.

V oblasti **komunikace s veřejností** byla oceněna **česká lokalita Raná-Hrádek** za propagaci ochrany suchých travnatých stanovišť v Lounském středohoří. „Slavností stepi“ se vždy v květnu účastní na 1 000 návštěvníků a každoroční výtvarná soutěž přibližuje ochrannářskou práci dětem. Projekt informuje občany EU o hodnotě přírodního dědictví.

Za **dosahování konsenzu mezi různými zájmy nebo názory** byl oceněn projekt v lokalitě **Vijvergebied van Midden Limburg** (Belgie). Vlastníci půdy, ochránci přírody a představitelé úřadů, kteří se dříve kvůli ochraně přírody dostávali do konfliktu, dnes v této oblasti spolupracují na správě mokřin, a to díky inovativnímu přístupu, v němž se pojí ekonomika, ekologie a vzdělávání.

Cenu za **navazování kontaktů a přeshraniční spolupráci** získala **síť pro technickou spolupráci** ve Španělsku, která vytvořila normy kvality řízení a referenční internetové stránky o stavu sítě

Natura 2000 ve Španělsku. Tato opatření byla úspěšně použita například v lokalitě Rebollar de Navalpotro v provincii Guadalajara a dokládají, že Natura 2000 je nejen sítí druhů a přírodních stanovišť, ale také sítí kontaktů mezi lidmi.

Souvislosti

Do soutěže o cenu se mohl přihlásit kterýkoli subjekt, který je přímo zapojen do sítě Natura 2000 – firmy, veřejné či místní orgány, nevládní organizace, vlastníci půdy, vzdělávací instituce nebo jednotlivci. Celkem dorazilo 163 přihlášek z celé Evropy. Z nich byl vybrán užší seznam 22 projektů hodnocených porotou na vysoké úrovni, která vybrala konečného vítěze z každé kategorie. Vzhledem k zájmu o tuto cenu, kvalitě přihlášených projektů a důležitosti toho, aby se ochránářské práci v Evropě dostávalo zasloužené pozornosti, chce Evropská komise toto ocenění udělovat každý rok.

Bližší informace o vítězích a o roli, kterou hrají lokality sítě Natura 2000 v ochraně evropské biologické rozmanitosti, naleznete na internetových stránkách ceny Natura 2000: <http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/awards/>

Celounijní opatření na zabránění šíření invazivních nepůvodních druhů

Parlament schválil opatření, která by měla zabránit šíření invazivních nepůvodních druhů rostlin, zvířat a hmyzu do EU, či zabránit těm, které do EU proniknou, v působení ekologických a ekonomických škod. Nová legislativa zakazuje druhy, které jsou pro Unii významné, a povede k lepší koordinaci mezi členskými státy při řešení této hrozby.

Členské státy budou na základě nové legislativy muset zjišťovat trasy zavlečení a šíření invazivních nepůvodních druhů a vypracovat systémy dohledu a akční plány. Posíleny budou také oficiální kontroly na hranicích EU. Pro rozšířené invazivní druhy budou členské státy povinny vypracovat regulační plány.

Invazivní druhy, které budou označeny jako „s významem pro Unii“, nebude možné přepravovat, uvádět na trh, držet, chovat, pěstovat či uvolňovat do životního prostředí.

Seznam druhů považovaných za významné pro Unii nebude omezen na 50 druhů, jak bylo původně navrhováno. Otevřený seznam by měl upřednostňovat druhy, které představují vznikající problém a které způsobují největší škody. V textu jsou ustanoveny, na základě kterých bude možno bojovat s invazivními druhy, které představují problémy pro jednotlivé členské státy. S invazivními druhy, které jsou původní pouze v části EU, bude bojováno prostřednictvím posílené regionální spolupráce mezi členskými státy.

Členské státy budou muset definovat přiměřené sankce za porušení předpisů. Na základě povolení Komise však budou moci specializovaným zařízením povolit některé komerční aktivity spojené s invazivními druhy. Zřízeno bude specializované poradenské vědecké fórum.

Podle Evropské komise představují invazivní nepůvodní druhy významnou a rostoucí příčinu úbytku biologické rozmanitosti a vymírání druhů. Mohou být také přenašeči nemocí či přímo způsobovat zdravotní potíže (např. astma, dermatitidu a alergie). Mohou poškozovat infrastrukturu a nemovitosti, být překážkou lesnictví nebo způsobovat ztráty v zemědělství.

EYE 2014: Mladí lidé představili své názory na budoucnost Evropy

Evropské setkání mládeže přivedlo 9.–11. května do Štrasburku 5 tisíc 16–30letých Evropanů, kteří si tu vyměňovali názory na to, jak by měla vypadat budoucnost Evropy. Panelové diskuze účastníků s politiky, novináři a dalšími osobnostmi, které mají vliv na rozhodování v EU, byly věnovány například lidským právům, nezaměstnanosti mládeže, digitální revoluci a udržitelnosti. Na prvním červencovém plenárním zasedání Evropského parlamentu budou návrhy vzešlé z EYE předány nově zvoleným poslancům.

Účastníci si mohli vybrat z více než dvou stovek workshopů a seminářů, na kterých vystoupilo 180 přednášejících a poslanců Evropského parlamentu, a jejichž hlavním tématem byla výměna názorů na budoucí směřování Evropy. Výsledkem třídních diskuzí byly mj. návrhy na silnější právní předpisy týkající se stáží, jednotná pravidla pro volby do Evropského parlamentu a lepší vzdělávání týkající se evropských záležitostí.

Účastníci EYE ale tyhle tři dny nežili jen politikou. Před budovou Parlamentu se odehrával YO Fest, pořádaný Evropským fórem mládeže. Všichni si tu mohli projít stánky různých mládežnických organizací, navázat nové kontakty a zároveň si užívat atmosféru a kulturní vystoupení probíhající ve stanovém městečku YoVillage.

Maďarský účastník Marton Zsolt: „Doufám, že budoucí Evropa bude Evropa otevřená, ve které budou mít mladí lidé možnost se pohybovat mezi jednotlivými zeměmi a pracovat, a doufám, že se tak stane v blízké budoucnosti.“

Podle Nizozemky Muriel Grégoire: „setkání mladých v Evropě je tou nejlepší věcí, kterou můžeme udělat, aby byla lepším místem pro všechny, pokusit se sladit všechny rozdílné názory a najít to, čemu my v holandštině říkáme zlatá střední cesta. Myslím, že to je klíč k úspěchu Evropy – a k její budoucnosti.“

Zdroj: ÚZEI, Agronavigator.cz

Na společné téma zvané Společná zemědělská politika

AGRÁRNÍ KOMORA
České republiky

Agrární komora se v tomto období věnuje cíleně a detailně Společné zemědělské politice (SZP) a naplnění jednotlivých bodů, pro české zemědělce stěžejních. Tentokrát bude proto velmi zajímavé nechat se vyjádřit tři zemědělské manažery, členy AK ČR, a to právě k tomuto tak důležitému tématu.

Ing. Zdeněk Jandejsek, CSc., generální ředitel RABBIT, Trhový Štěpánov

Předně je potřeba zajistit konkurenceschopnost obou odvětví, což v praxi znamená alespoň částečně eliminovat obrovské dotace, které do těchto sektorů proudí v zemích bývalé EU15, a to přes podporu dobrých životních podmínek (welfare) zvířat v částce přibližně 1,5 miliardy korun. V chovu prasat je cestou welfare prasníc, například pomocí turnusového provozu na porodnách, a u selat například zvětšením plochy o 20 % v kategorii od odstavu do 20 kg. Finanční částka na tato opatření dosahuje přibližně 800 milionů korun. To představuje v přepočtu na produkci při 100 000 kusech prasníc asi tři koruny na kilogram masa, což je částka, která dosahuje pouhých 60 % částky, která proudí do chovů prasat v bývalé EU15.

Pokud jde o drůbež, pak opatření welfare by měla směřovat na hygienizaci prostředí, optimalizaci podmínek při chovu a výkrmu, ale i na šetrný transport drůbeže bez ukládání do přepravek. Zde je potřebná částka minimálně 700 milionů korun, což v přepočtu na kilogram masa dosahuje stejných hodnot jako v chovu prasat.

Radim Beran, soukromý zemědělec, Trutnov

O novou společnou zemědělskou politiku se samozřejmě zajímám. Hospodařím v horské oblasti, všechnu zemědělskou půdu mám zatravněnou a vzhledem k místním podmínkám by ani nebylo reálné znovu ji převádět na ornou. Očekával jsem, že ministerstvo zemědělství dostojí svým slovům a více podpoří živočišnou výrobu. Také se dalo čekat, že do určité míry poklesnou platby v méně příznivých oblastech (LFA), ale doufal jsem, že mi tu ztrátu vykompenzuje růst podpor na zvířata. Bohužel, vypadá to, že na travních porostech v LFA oblasti nám podpory LFA klesnou natolik, že i při mém relativně vysokém zatížení kolem 1 VDJ/1ha musím očekávat ztrátu asi 15 % příjmů z plateb. To mi rozhodně jako podpora živočišné výroby nepřipadá. Já budu asi přemýšlet, jestli má pro mě smysl držet tak pracovně náročnou výrobu, která bude brzy potřebovat další investice. Navíc jsem očekával, že se zvýší požadované minimální zatížení, a tak se k dotacím dostanou ti,

kdo skot opravdu chovají a zajišťují kvalitní obhospodařování půdy. Vypadá to, že zatížení zůstane na původní výši a nic se nezmění. Dá se říct, že jsem dosavadními návrhy zklamáný.

Ing. Jan Machač, rodinná farma Machač, Chříbská

Celý předchozí rok jsme se na všech zemědělsko-agrárních úrovních bavili o tom, jak je nutná propojenost zemědělské rostlinné výroby na nezbytnou živočišnou výrobu, a tím i posilování naší soběstačnosti vůči okolním zemím. Vyplynula z toho potřeba ve větší míře zaměřit dotační politiku na ty zemědělce a zemědělské podniky, které nejenom pěstují, ale i chovají, jež nejenom udržují krajinu, ale zároveň produkují, proto jsme navrhovali vyšší zatíženost VDJ (velké dobytčí jednotky) na jeden hektar obhospodařované půdy. V původních návrzích a v předchozích etapách zemědělského plánování směrem k EU jsme měli podmínku intenzity pro čerpání vybraných dotací (LFA, opatření na údržbu krajiny) v úrovni minimálně 0,2 VDJ/1ha zemědělské půdy. Prosazovali jsme navýšení této intenzity na 0,4–0,6 VDJ/1ha zemědělské půdy.

Tímto krokem by byli v zemědělském okruhu dotací zvýhodněni ti zemědělci a zemědělské podniky, kteří vedle pěstování a údržby krajiny také chovají dobytek. Jsou tu už, bohužel, v našich podmínkách totiž patrně rádobý „podnikatelské“ záměry získat maximální výměru zemědělské půdy (zejména trvalých travních porostů) do držby nebo vlastnictví a jednou posekat a uklidit travní hmotu a pak v klidu a pohodě domova si užívat získané dotace. Tyto dotace by měly být ale primárně určeny pro ty zemědělce, kteří tyto trvalé travní porosty udržují a zároveň chovají hospodářská zvířata, zejména masný skot nebo v menším měřítku ovce a kozy.

Bohužel, příchodem nového ministra Mariana Jurečky a zásahy jeho spolupracovníků opět dochází k tomu, že minimální intenzita zatíženosti VDJ/1ha zemědělské půdy bude minimálně na té samé úrovni, jako byla v předchozích letech. To znamená, že ministr, potažmo Ministerstvo zemědělství nepodporuje tu potřebnou produkci směřující k nutné naší soběstačnosti, ale jen údržbu, a tímto „vychytralce“, kteří jen sečou, mulčují a jen v té nejnужnější míře produkují.

Zemědělská olympiáda žáků středních škol

Ve dnech 23.–24. dubna pořádala Střední škola hospodářská a lesnická Frýdlant už 9. ročník Zemědělské olympiády žáků středních škol. Tato akce proběhla ve spolupráci s Libereckým krajem a Okresní agrární komorou a za podpory města Frýdlant a dalších firem na Frýdlantsku.

Potěšila nás opět účast družstev ze škol, které k nám tradičně jezdí: Střední odborná škola **Frýdek-Místek**, Střední odborná škola a Střední odborné učiliště **Horky nad Jizerou**, Česká zemědělská akademie v **Humpolci** (pracoviště Humpolec a Světlá nad Sázavou), Střední průmyslová škola a Střední odborné učiliště **Pelhřimov** (pracoviště Kamenice nad Lipou), Vyšší odborná škola a Střední zemědělská škola **Tábor**.

Soutěžilo se v následujících disciplínách

- Jízda zručnosti kolovým traktorem s přívěsem
- Poznávací test plodin, plemen zvířat a materiálů
- Práce s nakladačem
- Písemný test znalostí
- Výměna a vyvážení pneumatiky
- Vykování skoby
- Sedlácká zručnost

Celé dvoudenní zápolení probíhalo bez problémů a za příznivého počasí. Při plnění disciplín se potkávali žáci, kteří se připravují pro nelehkou práci v zemědělství a zkušenosti si vyměňovali také pedagogové z různých míst republiky, kteří soutěžící doprovázeli.

Při zahájení akce pozdravili přítomné starosta města Frýdlant, představitelé Okresní agrární komory a sponzorů. Díky podpoře pořadatelů a sponzorů získali vítězové hodnotné ceny, které předávala ředitelka školy Alena Dvořáková a zástupci podporovatelů.

Výsledky družstev

1. SOŠ Frýdek-Místek „A“
2. SOŠ Frýdek-Místek „B“
3. SŠHL Frýdlant „A“

Výsledky jednotlivců

1. Lukáš Henzl, SŠHL Frýdlant „A“
2. Ladislav Sýkora, SOŠ Frýdek-Místek „B“
3. Jiří Malik, SOŠ Frýdek-Místek „A“

Těšíme se na příští jubilejní desátý ročník, který proběhne 22.–23. 4. 2015 a bude se tedy konat v roce podpory technického vzdělávání!

Mgr. Milan Drechsler, za organizační tým ✨

Zemědělská olympiáda ve Frýdlantu

Fotografický seriál z jednotlivých soutěžních disciplín

Jízda zručnosti kolovým traktorem s přívěsem

Soutěžící měli za úkol projet vyznačenou trasu traktorem s přívěsem, absolvovat jednotlivé prvky podle nákresu: start, pravouhlá zatáčka, průjezd osmičkou, zacouvání do garáže, průjezd slalomem, průjezd úvozem, pravouhlá zatáčka, přejezd lávky, zjetí k rampě, cíl. Časový limit na projetí trasy byl 15 minut. Kritériem hodnocení je čas potřebný na projetí trasy s připočtenými vteřinami za případné trestné body.

Teda..., těm klukům to sluší!

Poznávací test plodin, plemen zvířat a materiálů

V prostorách školního hospodářství vše určovali žáci podle fotografií, nákresů, obrázků, modelů, skutečných vzorků a přírodních materiálů.

Práce s nakladačem

Soutěžní úkol se prováděl v areálu školy. Soutěžící žáci měli prokázat zručnost při manipulaci s nakladačem, cit, rychlost a přesnost. A postup? Pomocí ovládacích pák soutěžící uchopil první břemeno – dřevěný špalek, po vyznačené dráze průchodem brankou ho umístil do cílového prostoru. Vrátil se pro druhý špalek a po opětovném pronesení brankou ho postavil na první špalek (na max. 3 pokusy). V případě upadnutí nebo shoení špalku soutěžící položil drapák na zem, špalky si postaví a znovu provede pokus o umístění. Kritériem hodnocení je čas potřebný na splnění úkolu (max. 15 min.) s připočtenými vteřinami za případné trestné body.

Výměna a vyvážení pneumatiky

Úkolem soutěžícího bylo v co nejkratším čase vypustit připravenou pneumatiku, demontovat, znovu namontovat, nahustit a vyvážit. K dispozici měl kolo s pneumatikou, zouvačku a vyvažovačku kol, potřebné nářadí a závaží. Hodnotil se dosažený čas ve vteřinách, kvalita provedení a postup práce, dodržování nezbytné bezpečnosti práce.

Vykování skoby

Zhotovení tesařské skoby podle předloženého vzoru bylo úkolem v kovárně školního statku. Soutěžící obdrželi předem připravený materiál (kulatina ocel, průměr 10 mm) a v co nejkratším čase jej za tepla vytvarovali do tvaru tesařské skoby. Opět se hodnotil dosažený čas ve vteřinách, kvalita provedení výrobku a dodržování nezbytné bezpečnosti práce.

Sedlácká zručnost – ruční dojení

Vypadalo to lehce, ale ruce bolely. Soutěžící dostali za úkol vydojit z atrapy vemene co nejvíce tekutiny (vody) za časový limit 2 minuty. Výkon se pohyboval od necelého 1 litru (nejslabší) až přes 3 litry (nejlepší).

Sedlácká zručnost – výroba včelařského rámečku

Při druhém úkolu sedlácké zručnosti bylo třeba vyrobit z připravených dílů (nařezané lipové přířezy) včelařský rámeček (39 x 24 cm), a to včetně vydrátkování a přibití mezerníků. Hodnotil se čas a kvalita výrobku.

První dostih žáků v sezóně 2014

V neděli 4. května v 14.30 byl na dostihovém závodišti ve Velké Chuchli odstartován letošní první dostih žáků a zároveň úvodní díl seriálu žákovských dostihů HIPPOSPOL CUP 2014.

Na startovní listině bylo osm koní, dva žáci a šest zákyň. Dostih nesl název CENA SDRUŽENÍ HIPPOSPOL VELKÁ CHUCHLE. Favoritem byl Primus Pastoralus v sedle s Pavlínou Filipovou. Ten ale neměl svůj den a o vítězství bojovali I Want Dance s Markétou Pátkovou a zástupce stáje Střední školy dostihového sportu a jezdeckví tříletý valach Labond, startující teprve podruhé v kariéře, s Michalem Machem. Zvítězila jistě o tři čtvrtiny délky I Want Dance zatížená 49,5 kilogramy, Labond s 62 kg – nejvyšší hmotností v poli – doběhl druhý, na třetím místě skončil častý účastník žákovských dostihů Lafranco s Kateřinou Hlubučkovou, na čtvrtém Blondyna s Michaelou Musialovou, na pátém Gloryland se Simonou Molkovou, která do dostihu vstoupila se ztrátou na startu, na šestém, favorit Primus Pastoralus s Pavlínou Filipovou, na sedmém, Mongol s Michalem Maksou a na osmém veterán Nextreme s Gabrielou Zívalovou.

Všem majitelům a trenérům, kteří dali jezdcům žákům příležitost v sedle svých koní, patří poděkování. Další

dostihy žáků, tentokrát s mezinárodní účastí, uvidíme ve Velké Chuchli opět v neděli, a to 8. června.

Ing. Marcela Sýkorová

SŠ dostihového sportu a jezdeckví Praha ✨

Jarní nádech rajhradských zahradníků

Období jara nabízí plnou škálu inspirací. Zajímavou a zcela nevšední připomínku probouzející se přírody představili ve svých školních prostorách ve dnech 26. a 27. dubna studenti a pracovníci Střední zahradnické školy Rajhrad v rámci Jarního jarmarku řemesel.

Budoucí zahradníci se svými pedagogy připravili pro širokou veřejnost působivá květinová aranžmá vytvořená z řady prvků rostlinného materiálu. Ve výčtu nechyběly např. gerbery, kaly, pivoně, artyčoky, magnólie, bergénie, hortenzie atd. Práce čišící symboly jara vytvořili studenti podle nejnovějších trendů za vedení zkušené floristiky rajhradské zahradnické školy Danuše Felklové. Květinová aranžmá, komponovaná především jako svatební nebo dárková, pak představily na módních přehlídkách v dopoledních a odpoledních hodinách studentky Vyšší odborné školy oděvního designu a managementu a Střední uměleckoprůmyslové školy textilní Brno, a to v kombinaci s modely vlastnoručně vyrobeného oblečení jako součástí svých praktických maturitních prací (např. šaty očkové, koktejlové, odpolední, večerní, kostýmové).

Uvedenou tvorbu vhodně doplnily prodejní ukázky četných řemesel připravené soukromými firmami. A tak se mohli návštěvníci pokechat, případně si i koupit výrobky z dílen keramiků, šperkařů, truhlářů, tesařů, košíkářů, uměleckých kovářů i včelařů. Kromě toho byli na jarmarku zastoupeni i naši farmáři s masnými, mléčnými i vinařskými produkty a obchodníci se zdravou výživou. Současně zde byla příležitost dozvědět se i mnoho nového o živé a tvořivé práci lidí, kteří v závislosti na přírodě vytvářejí a formují nové hodnoty.

Nedílnou součástí jarmarečních dní byla také prohlídka školních skleníků, rozlehlých užitkových i okrasných ploch a zejména pak originální v naší České republice ojedinělé Národní genobanky růží. Samozřejmostí se stala možnost zakoupení balkonových květin, zeleninové sadby, okrasných dřevin a dalšího zahradnického sortimentu.

K oživení patřily ukázky činnosti hasičského dorostu při likvidaci požáru z hasičské jednotky Hasičského záchranného sboru Brno-Bohunice. Diváčky rovněž přitahovala a „mezi květiny náležející“ bylo předvedení orientálních tanců.

Mementem tohoto dubnového projektu rajhradské zahradnické školy bylo ukázat, že práce zahradníků, zemědělců i řemeslníků nesoucí se celá staletí, jsou nezbytnou součástí i dnešního tisíciletí. Proto nesmí ustrnout a musí mít své následovníky i v dalších generacích.

Ing. Jiří Ptáček

Střední zahradnická škola Rajhrad

Den Země v Žatci

Na Obchodní akademii a Střední odborné škole zemědělské a ekologické v Žatci proběhla v areálu zemědělské školy 24. dubna již tradiční akce Den Země.

Na akci tento rok zavítalo 970 dětí z mateřských a základních škol. Studenti 2. a 3. ročníku oboru Agropodnikání připravili celkem 10 stanovišť, věnovaných ekologii a zemědělství.

Akci přálo i krásné slunečné počasí. Pro děti byla připravená vtipná pohádka o popelnicích, sázení květin, minizoo, seznámení s obnovitelnými zdroji energie. Děti vytvářely vlastní zahrádku, poznávaly, které potraviny jsou produkovány zemědělskou činností. U dalších zastavení se děti mohly seznámit s domácími zvířaty, naučit se formou hry uklízet po svém pejskovi.

Podle ohlasů dětí a jejich doprovodu se akce líbila a děti si odnesly krásné zážitky, ponaučení, a pokud se jim zadařilo na nalezišti drahokamů, tak si mohly odnést i nějaký „diamant“.

V letošním roce poprvé akci navštívil také Útulek Jimlín se svými svěřenci a s ukázkou odchyty psa. S velkým zájmem děti i dospělí sledovali nádhernou drezurní jízdu, kterou předvedla absolventka školy Denisa Roušarová z Března u Chomutova se svou frískou klisnou Djurou. Celá akce byla pod dozorem speciální pořádkové služby Policie ČR z Ústí nad Labem, která předvedla své technické vybavení a tři zásahová vozidla.

Tato část akce se stala také velmi přitažlivou, děti měly možnost sednout si do zásahového vozidla, spustit maják nebo si vyzkoušet neprůstřelnou vestu a jiné vybavení policie.

Tímto všem děkujeme za účast a podporu Dne Země. Děkujeme také Městu Žatec za finanční příspěvek, za který byly pro děti nakoupeny sladké odměny a potřeby pro jednotlivá stanoviště.

Ing. Drahomíra Kolouchová

OA a SOŠ zemědělská a ekologická Žatec ✨

Najlepší mladí ekofarmári

sa pripravujú v Kežmarku na Kušníerskej

Napriek zániku škôl a ubúdaniu študijných odborov s pôdohospodárskym zameraním, najmä na východe Slovenska, študenti týchto odborov v celoslovenskom meradle dávajú o sebe vedieť, majú pozitívny vzťah k poľnohospodárstvu, baví ich, a v budúcnosti by sa v tejto oblasti chceli aj realizovať. Potešujúci je predovšetkým fakt, že sú to mladí ekofarmári spod Tatier, študenti tretieho ročníka Strednej odbornej školy Kušníerska brána v Kežmarku.

Trojica študentov tejto školy spolu s dvadsiatkou svojich rovesníkov zo všetkých krajov Slovenska, súťažilo v odbornó-teoretických vedomostiach o zložení, získavaní a spracovaní mlieka a praktických zručnostiach v súťaži **MLADÝ EKOFARMÁR**. Je jedinou súťažou zručnosti pre žiakov stredných odborných škôl so zameraním na poľnohospodárstvo, potravinárstvo a veterinárstvo, ktorú vyhlasuje Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR. Už po pätnásty krát sa v priestoroch Strednej odbornej školy v Banskej Bystrici stretli študenti stredných odborných škôl na tomto unikátnom podujatí, aby predstavili svoje vedomosti a zručnosti o mlieku – o dokonalom a najprirodzenejšom nápoji a tiež surovine pre výrobu širokého sortimentu mliečnych výrobkov.

Prvú časť tvoril 30minútový vedomostný test, pozostávajúci z tridsiatich otázok, ktoré obsiahli všetky oblasti mliekarenského fachu (mliečne plemená dobytky, spotreba a význam mlieka, fyzikálne a chemické vlastnosti mlieka, technológia jeho získavania a ošetrovania, zariadenia na dojenie, legislatíva SR a EÚ v súvislosti s požiadavkami na výrobu hygienicky a zdravotne vyhovujúceho mlieka).

V degustačných skúškach súťažiaci ochutnávali a vizuálne posudzovali päť druhov mliečnych výrobkov a určovali, o ktorý mliečny výrobok ide. Súťažiaca komisia predložila kravské, ovčie a kozie mlieko a vzorky plnotučného, polotučného a odstredného mlieka. V tejto časti súťaže súťažiaci ešte stanovovali senzorické vlastnosti surového kravského mlieka, či je mlieko kvalitné, alebo je narušené, napr. maštalnou vôňou, zvodnením či krmivom a následne zatriedili ho podľa znakov kvality.

V chemickom laboratóriu pri laboratórnych skúškach surového kravského mlieka sa určovala správna merná hmotnosť mlieka, stanovovala kyslosť mlieka titračnou metódou a N-testom sa dokazovali produkty zápalu vemena v mlieku. Na základe reakcie mlieka s chemikáliami rozlišovali, či mlieko pochádza od chorej, alebo zdravej kravy.

Záverečná časť, praktická, prebiehala v skorých ranných hodinách v dojárni na farme v Selciach, kde boli súťažiaci hodnotení zo zručností pri dojení dojacím strojom a dodržiavania zásad hygienického programu získavania mlieka. Študenti si ale svoju

kravu nemohli vybrať. Odborná komisia im ich pridelovala postupne, ako dojnice prichádzali do zariadení určených na dojenie mlieka. V tejto časti súťaže nezvítal ten, kto nadojil najviac mlieka. Body sa získavali za prípravu dojnice a dojacieho zariadenia a správny postup vo všetkých fázach.

Jednotlivé časti súťaže hodnotili trojčlenné odborné komisie, menované Štátnym inštitútom odborného vzdelávania z radov učiteľov stredných odborných škôl poľnohospodárskeho zamerania, Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, Centra výskumu živočíšnej výroby v Nitre a výrobnej poľnohospodárskej praxe na čele s predsedom prof. Ing. Vladimírom Tančinom, DrSc.

Dvojdnové celoslovenské finále súťaže Mladý ekofarmár na SOŠ v Banskej Bystrici vyústilo do historického úspechu kežmarského poľnohospodárskeho školstva. Medzi vyše dvadsiatkou súťažiacich z celého Slovenska sa v prvej päťke umiestnili traja študenti z tejto školy. Jedinečnosť tohto úspechu študenti vyšperkovali ešte aj obsadením prvých dvoch miest v celkovom poradí.

Vítazkou dvojdnovej súťaže 15. ročníka a skutočnou kráľovnou medzi 24 súťažiacimi sa stala Ľudmila Mojcherová, študentka 3. ročníka veterinárneho zdravotníctva a hygieny a hneď za ňou sa s minimálnym rozdielom umiestnil jej spolužiak Tadeáš Nebus. A hanbiť sa nemusela ani ich spolužiačka Kristína Doláková, ktorá obsadila 5. miesto.

Pre Kežmarčanov sa vyhlásenie výsledkov súťaže nieslo v slávnostnom duchu. Veď kráľovnú a zároveň korunného princa v jednom ročníku súťaže Mladý ekofarmár nemá každá škola na Slovensku a škole sa to podarilo dokonca už druhýkrát (po úspechu Stely Olejárovej a Pavla Oberlu pred dvoma rokmi). Je fajn, že naši poľnohospodári a potravinári sa nemusia obávať, že v budúcnosti nebude mať kto dorábať kvalitné potraviny. Kežmarskí ekofarmári spolu so svojimi rovesníkmi z celého Slovenska svojimi vedomosťami, zručnosťami, vynaloženým úsilím a nadšením znovu dokumentovali, že pod Tatrami sa pripravujú kvalitní a poľnohospodárstvu oddaní mladí odborníci.

Novinkou celoštátneho kola bol pilotný ročník v kategórii základných škôl, ktorý sa spustil v rámci národného projektu „**Podpora profesijnej orientácie žiakov ZŠ na odborné vzdelávanie a prípravu prostredníctvom rozvoja polytechnickej výchovy zameranej na rozvoj pracovných zručností a práca s talentami**“, ktorý je financovaný z eurofondov. Spolu so stredoškolákmi súťažili aj žiaci základných škôl v desiatich dvojčlenných zmiešaných tímoch zo siedmich krajov.

Mgr. Ján Angelovič, SOŠ Kežmarok ✨

Mladý ekofarmár

V dňoch 5.–7. mája 2014 privítala Stredná odborná škola Pod Bánošom v Banskej Bystrici účastníkov 15. ročníka celoslovenského kola súťaže žiakov stredných odborných škôl „Mladý ekofarmár“.

Uvedená súťaž, nazývaná aj „Súťaž o mlieku“, sa konala v priestoroch školy a tiež na pôde Roľníckeho družstva Selce. Súťaže sa zúčastnilo 24 mladých ľudí, ktorí svoje vedomosti preukazovali v štyroch oblastiach – vedomostný test, vlastné dojenie, hodnotenie kvality mlieka a degustačné skúšky, laboratórne skúšky surového kravského mlieka.

Prvé i druhé miesto získali študenti Strednej odbornej školy, Kušníerska brána v Kežmarku **Ľudmila Mojcherová** a **Tadeáš Nebus**. Tretie miesto si vybojovala **Ľubica Oršulová** z SOŠ veterinárnej v Nitre.

Novinkou tohtoročného podujatia bolo zapojenie základných škôl do ďalšej časti súťaže. Žiaci ZŠ vytvorili so študentmi SOŠ dvojice a snažili sa dosiahnuť čo najlepšie výsledky v týchto častiach – vedomostný test, degustácia mlieka a mliečnych výrobkov, laboratórne skúšky surového kravského mlieka, určovanie chránených rastlín a živočíchov podľa vzorkovníka, poznávanie bylín podľa kľúča.

Akcia sa konala na základe poverenia Ministerstva školstva, vedy a výskumu SR a za spolupráce so Štátnym inštitútom odborného vzdelávania. Predsedom celoslovenskej komisie súťaže

„Mladý ekofarmár“ bol prof. Ing. Vladimír Tančín, DrSc. z Národného poľnohospodárskeho a potravinárskeho centra v Nitre.

SOŠ Pod Bánošom v Banskej Bystrici pripravila pre účastníkov podujatia príjemné prostredie, ubytovanie, priateľskú atmosféru. Úvod a záverečné odovzdávanie cien spestril aj kultúrny program miestnych študentov. Riaditeľ SOŠ Pod Bánošom Ing. Pavel Fiľo zdôraznil, že „stredoslovenský región je odjakživa spätý s mliekom

a medom. Kto hovorí o rozvoji cestovného ruchu na Slovensku, musí podporovať aj chov dobytka a oviec, a tým dôstojný život na vidieku“. V súčasnosti, keď sa ocitlo poľnohospodárstvo na Slovensku v čiastočnom útlme, je realizácia takejto súťaže veľkou vzácnosťou. Prispieva k motivácii žiakov venovať sa po skončení štúdia práve tomuto odvetviu.

PhDr. Anna Ivanová, SOŠ Pod Bánošom, Banská Bystrica ✨

Stadice 2014 – setkání mladých zemědělců

Setkání zemědělců a mladé zemědělské a lesnické generace se opět konalo 16. května ve Stadících u pomníku Přemysla Oráče.

Letošního 10. ročníku se tentokrát zúčastnilo sedm zemědělských škol a učilišť. Jako v loňském roce se na akci vypravili i studenti Obchodní akademie a Střední odborné školy zemědělské a ekologické ze Žatce. Soutěže se zúčastnilo družstvo ve složení: Václav Andrt, Jitka Barborková, Jan Bárta a Iveta Kroupová. Všichni soutěžící odjžděli s obavou, zda se jim podaří navázat na úspěch svých spolužáků a obhájit loňské celkové prvenství.

První disciplína, ruční dojení, ve které Václav Andrt obhájil 2. místo z loňského klání, nalila soutěžícím optimismus do žil, a tak k jízdě zručnosti nastupoval Jan Bárta s větším klidem. Jeho 3. místo bylo úspěchem. Přesvědčivé vítězství ve vědomostním testu a zcela bezkonkurenční stánková expozice, charakterizující školní výchovu a mimoškolní činnost, vynesla čtveřici soutěžících v součtu bodů z jednotlivých disciplín opět krásné 1. místo v celkovém pořadí.

Nejen, že se partě mladých ze žatecké zemědělské školy podařilo navázat na loňské prvenství a získat velký pohár pro vítěze, ale získali i dva malé poháry za dílčí vítězství. Velký dort byl už jen sladkou tečkou za úspěšným dnem.

Ing. Jana Kaňovská, OA a SOŠ zemědělská a ekologická Žatec ✨

Evropský sociální fond

Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti

Z Chuchle na mezinárodní veletrhy

Poslední březnový den se 45 žáků Střední školy dostihového sportu a jezdeckví Praha – Velká Chuchle, oboru vzdělání Chovatelství zúčastnilo odborné exkurze do Brna na mezinárodní veletrh TECHAGRO, ANIMAL VETEX, SILVA REGINA a BIOMASA, hrazené z finančních prostředků Operačního programu Praha – Adaptabilita.

Mezinárodní veletrhy na výstavišti v Brně mají známkou prestižní akce s vysokým odborným kreditem v Evropě. Za dobu více než dvacetiletého úspěšného trvání se staly největším zemědělským veletrhem ve střední Evropě. Ročník 2012 byl nejúspěšnější ve své historii, v letošním roce veletrhy navštívilo 111150 návštěvníků.

TECHAGRO představil zemědělské stroje a zařízení, osivo a sadbu, prostředky pro agrochemii s nejnovějšími trendy zemědělské technologie, s prezentací většiny značek zemědělské techniky působících v České republice. Veletrh obohatila vysoká zahraniční účast vystavovatelů z téměř 40 zemí a bohatý doprovodný program s aktuálními tématy odvětví a s účastí významných odborníků.

ANIMAL VETEX ukázal vhodnou technologii pro chov, diagnostické a léčebné přípravky, veterinární přístroje a zařízení, laboratorní techniku, krmiva, krmné směsi, doplňky a dietetiku, stroje a zařízení dopravní a manipulační techniky, reprodukční techniku, vybavení pro živočišnou výrobu, největší včelařskou výstavu a přehlídku hospodářských zvířat...

SILVA REGINA jako největší lesnický a myslivecký veletrh ve střední Evropě informoval o lesnické technice s praktickými ukázkami, předvedl trofeje, zbraně, poskytoval prodej mysliveckých

potřeb, provozoval mysliveckou restauraci a organizoval bohatý myslivecký doprovodný program.

BIOMASA veletrh prezentoval možnosti využívání biomasy z polí, luk, lesů i stájí, což pro zemědělce a lesníky představuje logickou nástavbu na jejich každodenní činnost a další pracovní příležitost. Jako lokální zdroj obnovitelných surovin se stává biomasa důležitou součástí energetického mixu v rámci programu decentrální energetiky. Využívání biomasy je příležitostí pro šetrné získávání energie a cílenou péči o přírodu. Veletrh nabízel ucelený pohled na tento úspěšně se rozvíjející obor. Prezentoval technologie a jejich praktické uplatnění, informoval o nových trendech a legislativním rámci, předával zkušenosti předních odborníků a vytvářel diskusní fórum pro další směry podnikání.

Žáci v rámci návštěvy měli za úkol doplňovat pracovní listy požadovanými údaji z veletrhů, což jim napomohlo k poznávání a zlepšování znalostí o užitkovosti různých plemen ovcí, koz a skotu, a získali i další nezbytné vědomosti, které jsou požadovány u maturitních zkoušek.

Fotodokumentaci této exkurze lze zhlédnout na webu:

www.dostihovaskola

MV ✱

Zahraniční exkurze v Anglii

Ve dnech 3.– 8. 4. 2014 se 42 žáků Střední školy dostihového sportu a jezdeckví Praha – Velká Chuchle zúčastnilo zahraniční exkurze v Anglii. Hlavním cílem exkurze bylo zhlédnutí nejslavnějšího dostihu světa GRAND NATIONAL Horse Race na dostihovém závodišti Aintree v Liverpoolu a návštěva dostihové školy THE BRITISH RACING SCHOOL včetně tréninkového střediska v Newmarketu a muzea koní.

První den v Londýně si žáci prohlédli pamětihodnosti města, např. hrad The Tower of London, St Paul's Cathedral, The Monument – památník Velkého požáru Londýna, Nelson's Column a Trafalgar Square, Houses of Parliament s věží Big Ben, Westminster Abbey, Westminster Bridge, St James Park. Viděli střídání stráží před Buckinghamským palácem a Horse Guards Parade ve Whitehall Palace, dále Shakespearovo divadlo Globe, Marble Arch – vítězný oblouk. Také the London Eye – obří kolo na břehu Temže, které nabízí velkolepý pohled na město. Největší křižník s devíti střeleckými otočnými věžemi z druhé světové války jako plavoucí námořní muzeum blízko Tower Bridge byl úchvatný. London Dungeon – populární londýnská atrakce připomíná hrůzostrašné a děsivé historické události v Anglii. City of London s nově postavenými nebo rozestavěnými budovami ukazoval, jak moderním městem se Londýn stává. Žáci obdivovali v hustém dopravním provozu velké množství cyklistů a cyklotras, které protínají střed města.

Druhý den dopoledne žáci odjeli do Liverpoolu, aby si s časovou rezervou mohli prohlédnout unikátní dostihové překážky, které byly zpřístupněny na dostihovém závodišti v Aintree. Mezi nejslavnější překážky patří Becher's Brook a Chair. Zblízka bylo možné vidět nejen Becher's Brook ale také více než deset dalších překážek.

Grand National v Liverpoolu se koná každý rok první dubnovou sobotu. První ročník se uskutečnil v roce 1839. Tento dostih se běhá ve dvou okruzích na vzdálenost 7242 metrů se 30 unikátními překážkami na liverpoolském dostihovém závodišti Aintree.

V sobotu odpoledne Velká liverpoolská začala s plnou parádou. Vyvrcholením dostihů byl pátý dostih dne **The Crabbie's Grand National Steeple Chase (Handicap)**, který začal přesně v 16:15 h.

Tento dostih se běžel ve dvou okruzích na vzdálenost 7242 m se 30 unikátními překážkami. Každá překážka se skákala 2x. Jenom The Chair a Water Jump se skákaly jednou, a to v prvním okruhu. Na startu stálo 40 koní a 40 slavných jockeyů. Dostih byl odstartován až na třetí pokus a jeden kůň do dostihu neodstartoval.

Vítězem Velké národní v Liverpoolu se stal jedenáctiletý kůň **Pineau De Re (FR)** s žokejem **Leightonem Aspellem**, který dosáhl životního úspěchu. Aspell před sedmi lety s ježděním skončil, ale o dva roky později se se znovu zúčastnil dostihů, a to se mu vyplatilo. Při své první účasti ve slavném překážkovém dostihu se radoval z triumfu trenér Richard Newland, který provozuje malou stáj a až do začátku letošního roku se věnoval své profesi lékaře. Pro Pineau de Re to bylo sedmé vítězství v kariéře a nejceněnější vítězství, protože vydělal majiteli 561 tisíc liber (18,6 milionu korun) z milionové dotace.

Ze 40 startujících dokončilo dostih 18 koní, všechny pády ale zůstaly bez vážnějších následků.

V neděli dopoledne žáci viděli Stonehenge (komplex menhirů a kamenných kruhů z dob keltského osídlení) a prohlédli si starobylé město Windsor a královský hrad.

Předposlední den dopoledne žáci viděli dostihové závodiště v **Ascotu** a vydali se do **tréninkového centra v Newmarketu**, kde sledovali gallopy, cvalovou práci dostihových koní, kterých je v Newmarketu více než 2 500. Prohlédli si také dostihovou školu **THE BRITISH RACING SCHOOL** v **Newmarketu**. Průvodcem byl pan Duncan Gregory, ředitel dostihové školy. V kryté hale i venkovních tréninkových prostorách právě probíhal jezdecký výcvik žáků. Teoretické předměty se obvykle vyučují v odpoledních hodinách. Potom žáci navštívili **Horse Museum v Newmarketu** a prohlédli si centrum dostihového městečka. Odpoledne navštívili v univerzitním městě Cambridge **Anglia Ruskin University**, kde mohli obdivovat atmosféru akademické půdy (campusu).

Exkurze, která byla hrazena z finančních prostředků grantu OPPA (Operační program Praha – Adaptabilita), byla velkou zkušeností nejen pro žáky, ale i pro vyučující. Žáci

viděli a slyšeli mnoho užitečných a zajímavých informací z anglického dostihového prostředí a mohli prožít nádhernou atmosféru Velké liverpoolské, jednoho z nejúžasnějších dostihů světa.

Mgr. Miluška Voráčová, koordinátorka OPPA ✨

Ve Frýdlantu finišují jedinečné včelařské kurzy

V polovině května se na Střední škole hospodářské a lesnické ve Frýdlantu uzavíraly první kurzy Chovatel včel a Zpracovatel včelích produktů.

Kurzy jsou pořádány v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, projektu Podpora dalšího vzdělávání na Frýdlantsku.

Průměrný věk včelařů u nás je podle statistik šedesát let. Obhájovat projekt netřeba, přínos a důležitost je nasnadě. Zajištění nové generace včelařů (věkový průměr účastníků kurzů je 35 let) se týká všech a překračuje rámec místní spolkové organizace. Pokles počtu včelstev je problémem kulturně krajinným, zemědělským, ekologickým i ekonomickým.

Kurzy přinášejí formou teoretických seminářů i praktických cvičení komplexní vhled do problematiky chovu včel a zpracování

včelích produktů. Učitelé včelařství jsou chovatelé s letitou praxí. Účastníky jsou nejen úplní začátečníci, kteří chtějí získat ty nejlepší vstupní informace v oboru, ale i zkušenější včelaři. I těm mají kurzy co nabídnout. Snaha všech zúčastněných vyvrcholí červnovými závěrečnými zkouškami, po jejichž úspěšném zvládnutí lze získat profesní kvalifikace Chovatel včel a Zpracovatel včelích produktů.

Popřejme Střední škole hospodářské a lesnické ve Frýdlantu, aby se stejným úspěchem následovaly další, již chystané, ročníky. Budme si jisti, že užitek z tohoto projektu budou mít všichni. Včely, příroda a jejich prostřednictvím i my.

Lenka Prokešová, účastnice kurzu ✨

Ovocná – zapomenuté využití plodů

Po voňavých rostlinách – „koření z volné přírody“ – pokračujeme zapomenutým využitím některých plodů, případně informacemi o rostlinách, objevujících se v parcích a zahrádkách pro okrasu.

Každý zná **angrešt** (*Ribes uva-crispa*, synonymum *Grossularia uva-crispa*). Je to naše původní rostlina, planý najdeme ve světých lesích. Dnes jsou pěstované i plané angrešty často napadené americkým padlím angreštovým (*Podosphaera mors-uvae*, synonymum *Sphaerotheca mors-uvae*). Poškození je nejlépe vidět na plodech, ale projevuje se i na dřevě vrcholových letorostů a na listech, také u rybízů (zejména rybízu černém) a kříženců rybízů s angreštem. Bílé povlaky postupně hnědnou, jak se objevují drobné tmavé plodnice. Příbuzné evropské padlí angreštové (*Microsphaera grossulariae*) napadá především listy a je vzácnější, objevuje se u rostlin v zástínu s nedostatečnou výživou a zálavou.

Angreštové bobule obsahují hodně vitamínů a dříve se používaly např. na **angreštovou omáčku** k masu (do šťávy z masa přidat angrešt, jížku, víno, sůl, cukr, nechat přejít varem ale nerozvařit, nakonec přidat smetanu). K masitému jídlu **čatni z angreštů**: 1 kg tvrdých angreštů, 200–500 g cukru, lžička soli, 2 stroužky česneku, půl lžičky zázvoru, čtvrt lžičky mletého hřebíčku, půl lžičky mletého kmínu, skořice a pepře, 1 dl octa, špetka chili, angrešt rozvařit na kaši, přidat ingredience, ještě 30 minut vařit).

Z příbuzných rybízů se používají i listy a pupeny na čaj nebo jako přísady při nakládání zelí a okurek. Ze sušených plodů se vařil čaj. Z **černého rybízu** (*Ribes nigrum*) lze připravit bez vaření známou **dřeň**: 1 kg rybízu rozmixovat nebo umlet, přidat 1 kg cukru, dřevěnou vařečkou třít do zhoustnutí, nalít do skleniček a nechat týden stát, zrosolovat a dlouho vydrží. Méně obvyklá je příprava **rybízového kečupu**: 1 kg rybízu, 500 g cukru, 1/8 vinného octa, půl lžíce skořice, 1 lžička mletého hřebíčku, půl lžičky pepře, půl lžičky soli, půl lžičky strouhané citronové kůry, rybíz v malém množství vody rozvařit na kaši (asi 20 minut), postupně přidávat ingredience.

V krajině nebo parcích vzácně najdeme moruše, většinou pozůstatek z přelomu 19. a 20. století, ze snahy o výrobu českého hedvábí. Obvykle se jedná o **moruši bílou** (*Morus alba*), i když plody mohou být i tmavočervené. Plody jsou celkem fádne sladké, ale používaly se různě – do kompotů, na sirupy a šťávy, sušené a mleté plody mohly do jisté míry nahradit cukr. Chuťově zajímavá by mohla být dřeň ve směsi s kyselým ovocem, např. rakytníkem. Zajímavější nakyslou chuť mají plody **moruše černé** (*Morus nigra*), ale ta je u nás vzácná. K určení nestačí barva plodů, pozná se podle velmi krátkých stopek plodenství (u moruše bílé jsou stopky stejně dlouhé jako plodenství).

Velmi chutné plody má chráněný keř **dřín jarní** (*Cornus mas*), zraje obvykle v září. Používají se proti průjmům a při žaludečních potížích (žaludečním kataru), ale mají mnoho použití i jako ovoce: šťáva, víno, džem (velmi pracné je odpeckovávání) kompot. Pokud máme dřínku málo, pak se mohou míchat s jeřabinami nebo brusinkami, do kompotů s jablky nebo hruškami. Samozřejmě také lze zmrazit. Usušené dřínky obvykle nasávají vlhkost, proto se ukládají do hermeticky uzavřených nádob. Ze sušených dřínků se připravuje čaj nebo se namleté používají jako koření. A recepty?

Kompot: plody krátce povařit (2–3 min.), nechat okapat, dát do malých sklenic, zalít nálevem (1 l vody, 800 g cukru) a sterilovat 15–20 minut při 85°C; **míchaný kompot**: dřínky 3 minuty povařit, přidat do skleniček s ostatním ovocem, zalít nálevem a sterilovat. Jiné použití: **omáčka k masu**: na másle zpěnit cibuli, přidat trochu mouky, pak vývar, rajčatový protlak, hřebíček, nové koření, pepř, bobkový list, povařit, nakonec přidat vypeckované dřínky, cukr, sekané mandle a rozinky, odstranit koření.

Další dřevinou rostoucí v parcích nebo dnes zplanělou je **hlošina úzkolistá** (*Elaeagnus angustifolia*). Její plody jsou suché, nasládlé a používaly se jako náhražka datlí (ale není to ono). Jiný druh – **hlošina okoličnatá** (*Elaeagnus umbellata*) – se pěstuje vzácněji. Má červené dužnaté plody, kyselé, chutnají jako rakytníkové a jsou podobně zdravé (obsahují vitamin C a antioxidant lycopene).

Plody **rakytníku řešetlákovitého** (*Hippophae rhamnoides*) zraje od srpna do října, vyrábějí se z nich sirupy, džemy, přidávají se pro chuť k masu do omáček, suší se. Při zpracování na **dřeň** se na 1 kg plodů uvařených do měkka přidává 800 g cukru a balíček petosy, vaří se do zhoustnutí; semena jsou 4–7 mm velká, odstraní se po rozvaření. Na **sirup** se šťáva z rozmačkaných plodů zahřívá na 75°C s vodou a cukrem (na litr šťávy 1,5 kg cukru).

Dříve se jako ovocný keř využíval i **dříšťál obecný** (*Berberis vulgaris*), přestože je to rostlina toxická, nejvíce kůra kořenů (alkaloidy). Plody se sbírají před úplnou zralostí v září, později se snadno kazí. Využívalo se jejich kyselé chuti (nahrazovaly citron), přidávaly se čerstvé nebo sušené do omáčky např. ke zvěřině. Sušené mleté nebo čerstvé plody se přidávaly k nevýraznému ovoci do zavařenin, do ovocných salátů (např. jablečného spolu s rozinkami, ořechy, cukrem). Plody se usuší v troubě, pomelou, a musí být

uloženy v suchu a tmě v zábrusové lahvi (podobný kořenící prášek se připravoval i z dřínků nebo sušených plodů **škumpy orobincové**, dříve zvané ocetná (*Rhus hirta*, syn. *R. typhina*).

Dřšťálový sirup: dřšťálky podusit v troše vody, prolisovat, svařit s cukrem, na 1 l šťávy 1,5 kg cukru. **Čaj:** 2 lžičky sušených plodů na 1 šálek, nechat 15 minut stát a scedit (případně kombinovat se šípky). **Dřšťálové kapky:** 500 g plodů rozmačkat, přidat skořici, 3 hřebíčky, citronovou kůru, 1 l vody, nechat 10 dní vyluhovat, přecedit, dolít roztokem 250 g cukru svařeným s vodou, používat do vody.

Z velké čeledi růžovitých (*Rosaceae*) se používá mnoho plodů, tak něco méně obvyklého: plody **muchovníku oválného** (*Amelanchier ovalis*) lze jíst čerstvé, připravovat jako džem, dokonce usušit a používat místo rozinek.

Často pěstované keře, nápadně kvetoucí na jaře – **kdoulovec japonský** (*Chaenomeles japonica*) a **kdoulovec ozdobný** (*Ch. speciosa*) – mají plody nevelké malvice, které zrají v září až říjnu. Z plodů se připravuje kdoulové želé, stejně jako z kdoule obecné (*Cydonia oblonga*). Sušené plody se mohou přidávat k masu.

Dnes už vzácná, dříve běžněji pěstovaná **mišpule obecná** (*Malus germanica*) má plody jedlé až po prvních mrazech nebo uleželé (je nutné nechat je zhniličtět). Jedly se čerstvé syrové nebo se z nich vařila **marmeláda**: 0,5 kg mišpulí rozvařit v malém množství vody, prolisovat, přidat 150 g cukru, skořici a vařit do zahuštění, lepší je kombinace se švestkami.

Naopak se v naší krajině šíří různé „špendlíky“. Mohou to být dva druhy – **slivoň obecná** (*Prunus insititia*) nebo **slivoň myrobalán** (*P. cerasifera*). Slivoň obecná je polyploidní hybrid příbuzný **švestkám** (*Prunus domestica*), patří sem různé blumy, ryngele a mirabelky. Zplaňuje na stráních a mezích, plody má žluté nebo červenofialové. Kromě džemů se z plodů připravuje gruzínská **omáčka tkemali** (studená k masu i zelenině): 1 kg sliv, šálek vody, hlavička česneku, 2 lžice sekaného kopru, 3 lžičky mletého

koriandru, 2 lžičky papriky, 2 lžice čerstvé sekané máty, kayenský pepř, sůl, slivky uvařit, propasírovat, vařit do zkoustnutí, přidat prolisovaný česnek, bylinky a koření, povařit. Myrobalán je středoasijský a balkánský druh, který se používá jako podnož pro slivky a také zplaňuje. Plody má modré, červené i žluté, takže záměna s předchozím druhem je snadná. Bezpečně rozlišit je lze podle letorostů – *P. insititia* je má chlupaté, *P. cerasifera* lysé lesklé. Použití plodů je stejné, sušené, rozvařené, na víno.

Ještě recept na **čatní**: 1,5 kg plodů, 1 sklenička octa, 1 lžička soli, 300 g cukru, 2 stroužky česneku, půl lžičky sušeného zázvoru, špetka mletého hřebíčku, špetka kayenského pepře, půl lžičky strouhané citronové kůry. Jakékoliv ovoce lze použít i na přípravu (v současnosti velmi populárních) **pečených čajů**: 2 kg drobného nebo nakrájeného ovoce, 2 kg cukru, 3 kolečka citronu nakrájeného na kousky, 1 lžička skořice, 4 hřebíčky, 1/8 rumu, vše smícháme a dáme do pekáče, pečeme v troubě při 200° C asi půl hodin. Ovoce musí pustit šťávu. Horkou směs dáme do skleniček, ty obrátíme dnem vzhůru a necháme vychladnout. Podáváme: 2 lžičky směsi do hrnku a zalít vařící vodou. Ale dobré i samotné či do jogurtu.

Vyčerpat všechny možnosti přípravy jedlých plodů samozřejmě není možné. Tak jen drobnost k jablkům. Planá **jabloň lesní** (*Malus sylvestris*) je vzácná, má lysé pupeny a drobné listy, plody samozřejmě také. Ovšem jabloň domácí (*Malus domestica*) často zplaňuje, potkáme ji v přírodě častěji. Má pupeny více méně plstnaté a plody nejméně 5 cm v průměru. Pokud si jablko loupete, pak si můžete připravit **čaj z jablečných slupek**, který je zdravý a mírně močopudný. Jako samostatné jídlo se dají připravit **brambory s jablky**: jablka nakrájet na osminky, podusit na másle s trochou soli a cukru, přidat vařené brambory, promíchat a polít rozškvářenou slaninou a do zlatova připravenou cibulkou.

RNDr. Jana Möllerová, Praha ☀

Zaujal vás text i netradiční recepty?

Pro nové poznatky a inspiraci se můžete vrátit do starších čísel letošního ročníku časopisu Zemědělská škola.

V prvním, zářijovém čísle jsme se věnovali čeledi miříkovitých (tzv. „mrkvím“), v prosincovém čísle v „zimním zastavení“ jsme vám zase nabídli lišejníky. V únoru jsme vás seznámili s využitím podzemních částí rostlin v naší kuchyni, tj. s kořeny, hlízami či oddenky některých našich travlek. Hned v následujícím čísle jsme už vyrazili s malým rýčem do přírody. V květnovém čísle časopisu jsme se zaměřili na voňavé koření z volné přírody a šli jsme hledat hluchavkovité rostliny.

Můžete se proto těšit na nové „obdobně nalažené“ články v příštím ročníku. První číslo už bude k dispozici koncem prázdnin.

Pozvánka na konferenci ICOLLE 2014

ve dnech 16. –17. září 2014

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

dovoluje nám, abychom Vás jménem organizačního výboru Institutu celoživotního vzdělávání MENDELU pozvali na mezinárodní vědeckou konferenci ICOLLE 2014, která se koná v Kongresovém centru Mendelovy univerzity ve Křtinách u Brna.

„Rozvoj kompetencí vzdělavatelů v kontextu moderního pojetí vzdělávání“

Cílem 6. ročníku mezinárodní vědecké konference ICOLLE 2014 je zhodnotit nové možnosti rozvoje profesních kompetencí v prostředí středních a vysokých škol a diskutovat perspektivní trendy moderního pojetí vzdělávání.

Na konferenci bude věnována pozornost zejména tématům z problematiky vzdělávání pedagogických a akademických pracovníků, dalšího vzdělávání a vzdělávání seniorů.

Konference je určena vysokoškolským pedagogům, vědeckým pracovníkům, učitelům středních škol, ale i doktorandům a širší odborné veřejnosti, zabývající se předmětnou problematikou.

Odborné sekce:

1. Sekundární vzdělávání
2. Terciární vzdělávání
3. Další vzdělávání
4. Vzdělávání seniorů

Záštitu nad konferencí převzali:

- rektor Mendelovy univerzity v Brně prof. RNDr. Ladislav Havel, CSc.
- ministr školství, mládeže a tělovýchovy PhDr. Marcel Chládek, MBA

Jednacími jazyky konference budou čeština, slovenština a angličtina. Výstupem konference bude recenzovaný sborník příspěvků. Z vybraných příspěvků bude vydána monografie.

Přihlášení (s aktivní účastí) a vložení souboru s příspěvkem je třeba **do 30. 6. 2014**. (Aktivní účast je možná formou ústní prezentace nebo formou posteru.)

Přihlášení na mezinárodní vědeckou konferenci ICOLLE 2014 je možné provést prostřednictvím závazného registračního formuláře, který je k dispozici na internetové adrese <http://www.icolle.cz>

Další informace o konferenci naleznete na:
<http://www.icv.mendelu.cz/cz/icolle>

Účastníci loňské konference v Kongresovém sále

Institut vzdělávání a poradenství České zemědělské univerzity v Praze

pořádá

odborný metodicko-didaktický seminář

„PROFESE UČITELE A PORADCE V ODBORNÉM VZDĚLÁVÁNÍ“

Datum konání: **23. – 24. září 2014**

Místo konání: prostory IVP v Malé Chuchli

Seminář je zaměřen na sektor odborného vzdělávání, v jehož rámci bude diskutována tematika profese učitele a poradce.

Je určen především pro cvičné učitele, koordinátory pedagogické praxe a ředitele cvičných škol, kteří na cvičných školách působí a dlouhodobě spolupracují s IVP, ale i pro pracovníky institucí pro odbornou praxi studentů poradenství. Jeho cílem je zhodnotit konkrétní perspektivy a bariéry profese učitele a poradce.

Na dané téma vystoupí se svými příspěvky akademičtí pracovníci IVP. Významným hostem bude MgA. Beate Kralíček, pedagog University College for Agrarian and Environmental Pedagogy z Vídně.

Odborný garant: Ing. Kateřina Tomšíková

Podrobnější informace: www.ivp.czu.cz

Letní a pozdně letní akce Národního zemědělského muzea

Muzeum českého venkova, zámek Kačina

13. července – Zahradní slavnost

13. září – Vinobraní a dožínky

11. října – Zámecké jezdecké slavnosti

Národní zemědělské muzeum Ohrada, Českomoravská myslivecká jednota a město Hluboká nad Vltavou ve spolupráci s časopisem Myslivost, Vojenskými lesy a statky ČR, s. p., pořádají

NÁRODNÍ MYSLIVECKÉ SLAVNOSTI 28. června 2014

Muzeum lesnictví, myslivosti a rybářství, zámek Ohrada

28. června – Národní myslivecké slavnosti spojené s Mistrovstvím republiky ve vábení jelenů

V tomto roce si připomínáme 125 let od narození významné osobnosti

František Čvančara

„... U nás to byl J. B. Lambl, který chápal zemědělský podnik jako organický celek. Ovšem Lambl více tušil, než dokázal správnost organického pojetí. V Německu celou naši generaci oslňoval svými skvělými dedukcemi F. Aereboe... Čvančara však způsobil obrát; organické ideji dodal číselnou armaturu, patřičně ji čísly vyztužil. A nejen to: vypracoval použitelné metody.

On to byl, který ideu s pole akademického zasadil na pole skutečné a přinutil ji, aby sloužila životu, praxi...“

J. Drahný, 1947

Čvančarova „číselná armatura“ ekonomických idejí se skutečně stala pro několik generací zemědělců pomůckou nepostradatelnou. Jeho cesta k tomuto pojetí vedla přes dlouholetou přípravu a studium domácích i zahraničních zdrojů, a to při poctivé třicetileté službě zemědělskému školství a osvětě.

Narodil se v Horních Krútech u Kouřimě r. 1889 jako syn řídicího učitele. Venkovské prostředí usměrnilo jeho životní dráhu. Po maturitě na gymnáziu v Kolíně studoval v letech 1908–09 až 1912–13 s výborným prospěchem na vysokých školách zemědělských, a to 4 semestry v Praze, 2 semestry ve Vratislavi a 1 semestr v Berlíně, kde také složil závěrečné diplomové zkoušky. Mezitím si odbyl jednoroční vojenskou službu.

Praxi získal na různých statcích v Čechách, zejména pak v letech 1913 a 1914 v Německu a Dánsku. První světová válka neminula ani jeho, celé čtyři roky sloužil ve funkci zásobovacího důstojníka. Po návratu do civilu vstoupil na dráhu pedagogickou. Ve školním roce 1919–20 působil jako profesor hospodářské správy na Zemské střední hospodářské škole v Roudnici. V témže roce také složil zkoušky učitelské způsobilosti.

V březnu 1920 byl povolán na ministerstvo zemědělství jako referent do školského a osvětového oddělení. Byl také u založení Československé akademie zemědělské. Stal se členem, později prvním tajemníkem a předsedou jejího VI. odboru (literárního a osvětového). V roce 1928 byl jmenován státním inspektorem vyšších a speciálních škol hospodářských. Tuto funkci zodpovědně plnil několik let i po skončení druhé světové války – poslední jeho inspekce jsou zaznamenány v roce 1949. V penzi se věnoval své oblíbené disciplíně – zůstaneme-li u Drahného charakteristiky – ideám ekonomickým dodával další číselnou armaturu. Zemřel 26. ledna 1967.

Významně přispěl k prestižnímu postavení zemědělského školství

Ing. František Čvančara se záhy stal velmi platným členem kvalifikovaného a dělného kolektivu, který oficiálně v roce 1920 převzal nejvyšší správu a dozor nad veškerým zemědělským školstvím nově vzniklého státu, s výjimkou škol vysokých.

Začínal jakoby symbolicky obsáhlým statistickým dílem, které číselně osvětlovalo stav a poslední vývoj všech kategorií zemědělských škol u nás. Vyšlo – česky, německy a francouzsky – pod titulem Zemědělské školství v ČSR a jeho statistika za školní rok 1920–21. Byla to, podle Reicha (1924), práce ojedinělá, která v jiných vyspělých zemích k dispozici nebyla. Po té následovala aktivní účast na všem, co se v době meziválečné v oblasti zemědělského vzdělávání a osvěty událo. V této souvislosti stojí za pozornost jeho poznámka (1943), že „je obtížné, ba nemožné zjistit“, kdo byl iniciátorem té které akce. Pro všechny byl podstatný výsledek – a už méně jeho původce. Když se pak v roce 1946 stručně vrátil k tomuto období, poznamenal: „Srovnáme-li dnešní stav našeho zemědělského školství se stavem, v němž jsme je v roce 1918 převzali, nemůžeme nevidět onu obrovskou práci, kterou jsme všichni dohromady vykonali“. Myslel tím nejen řídicí orgán na ministerstvu, ale i ostatní kompetentní činitele a samozřejmě také pedagogy.

Ve svém referátu měl od začátku také záležitosti ústavu pro opatrování učebních pomůcek zemědělským školám při Vyšší hospodářské škole v Táboře, který byl založen v roce 1920 a vedle zprostředkovávání nákupu zavedl záhy vlastní výrobu. V roce 1932 byl ústav přeložen do Prahy.

V roce 1923 se stal ředitelem Zemědělské ústředny filmů a diapositivů, zřízené ministerstvem zemědělství. Zajišťovala nákup (nevyráběla) vhodných filmů a diapositivů, z nichž pak sestavovala tematické bloky (série) a půjčovala je zemědělským školám (zdarma) a kulturním pracovníkům v celé Československé republice (za malý poplatek). Pro ilustraci: koncem roku 1930 disponovala 403 filmy, z toho 260 s českými a 143 s německými titulky. Tematicky byly zaměřeny na zemědělské obory, ale také například na botaniku, zoologii, mineralogii, zeměpis. Koncem téhož roku měla 48 000 diapositivů, a ty byly sestaveny do 475 sérií rovněž odborného a všeobecně vzdělávacího zaměření. Pro každou sérii byl pořízen doprovodný text, který, který byl použitelný jako podklad k přednášce. V návaznosti na to téměř všechny zemědělské školy byly vybaveny dobrými projekčními přístroji a velká část přenosnými epidiaskopii.

Prof. Čvančara pro svou obsáhlou činnost pečlivě hledal poznatky a podněty nejen trvalým kontaktem se školskou veřejností, ale i v zahraničí. Absolvoval řadu studijních cest: po Německu, Dánsku, Švédsku, Rusku, Polsku, Rumunsku a Bulharsku. Byl také pro to náležitě jazykově vybaven – znal angličtinu, němčinu, dánštinu aj.

Po skončení druhé světové války inicioval významnou anketu s názvem Školní statky a praktický výcvik žactva zemědělských škol. Bylo to téma naléhavé, neboť školní statky byly vesměs nedostatečně vybavené, zastaralé a válkou devastované, takže neplnily své pedagogické poslání. Anketa, která se uskutečnila 7. května 1946 na půdě a pod záštitou Československé akademie zemědělské, chtěla toto „veřejnosti s největší jasností a rozhodností“ vyložit a se vší vážností deklarovat, „že nestane-li se v brzké době radikální náprava“, pak školy „nemohou nadále převzít před rodiči svých žáků a před veřejností odpovědnost za praktickou výchovu žáků“.

Jednání se zúčastnilo 254 osob z řad čelných zástupců ministerstva školství a osvěty, ministerstva zemědělství, zemského národního výboru v Praze, představitelů Československé akademie zemědělské, výzkumných zemědělských ústavů i výzkumného ústavu pedagogického a samozřejmě předních zemědělských pedagogů. Ing. Čvančara z titulu předsedy VI. (literárního a osvětového) odboru ČAZ anketu vedl a následně připravil písemné materiály do tisku (publikace vyšla v r. 1947).

Jeho „organické pojetí zemědělské správy“

Dominantním odborným zájmem prof. Ing. Františka Čvančary byla zemědělská správa. Dr. Josef Drahný, jak už z úvodního

odstavce vyplývá, vidí hlavní jeho přínos v takzv. organickém – řečneme celostním, komplexním – pojetí správy, resp. ekonomiky a organizace zemědělství. Po řadě časopiseckých článků a přednášek na toto téma se na prvním sjezdu zemědělských „ekonomistů“ v březnu 1939 prezentoval třemi obsáhlými pracemi, z nichž zejména spis Základní problémy organizace a správy zemědělského podniku vzbudil značnou pozornost. Dokazuje v něm nejpřesvědčivěji nutnost zmíněného postupu v zemědělské správě.

Toto hledisko vystupuje zejména výrazně v případě drobného a středního selského závodu, který v našem zemědělství tehdy převládal. Zde, jak říká, alfa a omega každé kalkulace je také důchod zemědělské rodiny, ale „nikoliv největší, nýbrž nejlepší, optimální, při němž dosažené ukojení potřeb rodiny je vykoupeno relativně nejmenšími obětmi (strastí)“.

V další práci Malozemědělská rodina a její důchod, ukázal jak například měnlivý počet členů rodiny, její stáří a zdraví „vytyčují a určují hledisko organizační. V rodinném hospodářství zásada etická spadá se zásadou hospodářskou v jedno, nekoliduje s ní“. (Blíže: J. Drahný Nové směry české zemědělské ekonomiky, Věstník ČAZ, 1942, XVIII, 597–600.)

Své pojetí „správy“ rozvíjí Čvančara i v dalších spisech. Platí to kupříkladu o jeho obsáhlé Organizaci a správě zemědělského podniku z roku 1943. Kromě odborného přínosu je oceňována i metodika zpracování a způsob podání se zjevným cílem učinit i ty nejsložitější teoretické kapitoly srozumitelné, přístupné. Pozornosti neunikla ani autorova snaha čtenáře „vtáhnout do dění“, přimět ho k promyšlení a případné realizaci předkládaných poznatků. Tomu slouží nejen bohaté grafické vybavení, ale i 318 příkladů převzatých z praxe, které objasňují jednotlivé zákony, poučky, závěry. (Ing. V. Skládal: Nová ekonomická příručka pro zemědělskou praxi, Věstník ČAZ, XIX, 1943, 541–542).

Toto dílo se záhy po válce (1947) dočkalo druhého přepracovaného vydání (bezmála 700 stran). Dr. Drahný svůj detailní rozbor uzavírá konstatováním, že se jedná o „zemědělskou správu“, na kterou můžeme být hrdi.

Autor – mistr metodiky a didaktiky – v ní ukázal znalost celé zemědělské ekonomiky a příbuzných nauk. A co je zvlášť cenné, našel cestu k srdci našeho rolníka. Dal praxi – a to rolníkům i jejich poradcům – příručku a žactvu všech typů zemědělských škol učebnici, sobě pak postavil pomník... Jen vášnivá láska mohla vytvořit v době nejtěžšího útisku toto dílo stylem i obsahem čistě české...“ (J. Drahný, 1947).

Bibliografie F. Čvančary zahrnuje ovšem řadu dalších významných děl, například Chov ovcí, jeho organisace a správa (1942), nebo společné dílo s chrudimským prof. Václavem Kuhnem a tábořským prof. Josefem Tesařem Malá encyklopedie zemědělství. Nejrozsáhlejší a patrně také nejznámější jeho dílo je Zemědělská výroba v číslech. Poprvé vyšla v roce 1948, později jako rozsáhlé třísvazkové dílo: I. díl v roce 1962 (1170 stran), II. v roce 1965 (1013 stran), III. díl v roce 1967 (771 stran).

Správověda formuje nejen rozum ale i charakter žáků

Františka Čvančary samozřejmě nezajímala správověda jen jako předmět vědeckého bádání a praktického využití, ale i jako předmět výuky a výchovy. Ostatně to bylo také součástí pracovní náplně v jeho více jak dvacetiletém působení ve funkci inspektora. Musely to být nepochybně velmi zajímavé debaty tohoto „mistra metodiky a didaktiky“ s učiteli začínajícími i s těmi, kteří mu byli zdatnými partnery v širokém spektru otázek věcných i pedagogických (jmenujme namátkou kupříkladu již citovaného opavského Dr. J. Drahného, mělnického Ing. K. Sigida, chrudimské JUDr. V. Nováka, Ing. L. Vůle).

Čvančara, jak už řečeno, v celé své literární činnosti důsledně uplatňoval metodická i didaktická hlediska, takže není divu, že mnohé jeho spisy byly vyhledávány jako cenné učební příručky. Škoda, že učebnici správovědy napsal pouze jednou – pro nižší hospodářské školy (1934, 1938). Problematikou výuky tohoto předmětu se zabýval ve spisu Vyučování ekonomie na zemědělských odborných školách (1940), v němž „celá metodika vyučovací byla vyhrocena v jediné úsilí: vzbudit u žáka zájem o podnik rodičů – zájem, který přechází v lásku“ (Drahný, 1947).

Ačkoliv Čvančara celý život připravoval a zpracovával „číselnou armaturu“, při každé příležitosti nabádal ke zodpovědnému nakládání s číslem, výpočtem, kalkulací. Zejména mladým lidem, studentům, je třeba ukazovat meze, „do kterých může být kalkulace spolehlivou pomůckou“ při řešení tak složitých otázek, jakou jsou organisace a správa podniku. Každý matematický postup musí být podroben kritickému rozboru, „úvaha vezme v počet i všechny okolnosti, jež nelze v kalkulaci číselně vyjádřit“.

Na výše zmíněném jednání o praktickém výcviku na školních statcích přednesl obsáhlý referát, v němž zevrubně shrnul své názory na „vyučování praxe ve správovědě a účetnictví“.

Připomíná, tak jako mnohokrát před tím, že „snad v žádném jiném z odborných předmětů nemáme možnost tak dobře

formovat nejen rozum, ale i charakter svých žáků“ a žádný jiný předmět nedává takovou příležitost přiblížit se praktickému životu. O využití těchto možností rozhoduje učitel, vybavení školy (školního statku), vyučovací metoda a samozřejmě předběžné vzdělání, předběžná praxe (byla tehdy aktuálním předmětem úvah) i celková úroveň žáka (studenta).

Učitel, podle něho, již v teoretické výuce nesmí dopustit, „aby žáci utonuli v abstraktních pojmech, které by pro ně byly prázdnými preludy, nýbrž musí jim látku neustále, co jeho pedagogické umění stačí, konkretizovat a aplikovat na praxi“. Pro tuto konkretizaci je k dispozici několik možností: Pro školy bez školních statků doporučoval zpracovat fiktivní (on ho jmenuje uměle zkonstruovaný) model zemědělského podniku, který svou organizací odpovídá průměrným výrobním podmínkám daného regionu. Ten musí ovšem sloužit jen jako metodický návod k procvičování nejrozumnějších variant výpočtů a kalkulací, nikoliv jako šablona.

„Mnohem dokonalejší učební pomůcka“ pro praktickou výchovu žáků v těchto předmětech je školní statek. Podmínkou ovšem je, aby byl náležitě personálně a materiálně vybaven a aby vedle profesora správovědy a účetnictví převzal také „péči o dobrý výcvik hlavně správce statku“.

„Nejživotnější a nejzajímavější“ pomůckou je podnik rodičů žáka. Vychází při tom z vlastních letitých zkušeností, neboť již od počátku třicátých let se zabýval metodikou této práce a dělal v tomto směru experimenty na různých školách. Připomíná také „přímo překvapující výsledky“ Dr. J. Drahného z Opavy a Dr. J. Ťukala z Poděbrad i „vynikající výsledky“ na některých zimních rolnických školách. „Nemůže proto být ve správovědě vhodnější metody než ta, při níž profesor přiměje žáky, aby si vše, co se ve škole teoreticky dozvěděli, a co jim profesor aplikoval na školní statek, ihned promítli též do podniku svých rodičů.“ U studentů, kteří nepocházejí ze zemědělských rodin, popřípadě bydlí daleko od školy, je třeba využít podniku příbuzných, nebo v krajním případě přidělit tohoto žáka jinému, který k dispozici potřebné údaje má. (Nutno ale každému z nich zadat odlišné varianty řešení.)

Využití podniků rodičů má svou hodnotu i pro učitele. Dovoluje mu rychleji a hlouběji proniknout do zemědělských poměrů regionu a je tak vítanou pomůckou pro činnost poradenskou. Není to ovšem něco zcela nového, „tato aplikační metody používali jednotliví učitelé od počátku, co zemědělské školy existují“.

Ing. Josef Rozman, CSc., Moravská Třebová ❁

Mikuláš hrabě Bubna z Litic – zapomenutý ministr zemědělství

Vedle hrdiny odboje Ladislava K. Feierabenda a do značné míry kolaborujícího Adolfa Hrubého, byl druhý ministr zemědělství Eliášovy protektorátní vlády, Mikuláš hrabě Bubna z Litic (1897–1954), v podstatě nenápadným.

Do funkce byl povolán krátce po odchodu ministra Feierabenda do exilu, 3. února 1940. Stal se tak vůbec prvním aristokratem ve vládě od pádu habsburské monarchie (v rekonstruované protektorátní vládě nově zasedl rovněž Jaroslav Kratochvíl, který nahradil ministra obchodu a živností Vlastimila Šádka). Proč však padla volba právě na hraběte Bubnu z Litic?

Hlavní podmínka ministerského předsedy Eliáše byla, stejně jako u ostatních ministrů jeho vlády, aby šlo o spolehlivého Čecha. Nový ministr zemědělství však zároveň neměl mít vazby na bývalou agrární stranu. Kandidát měl pocházet z řad šlechty – a to hned ze dvou důvodů: Jeho „modrá krev“ měla zajistit snadnější přístup k říšskému protektoru von Neurathovi, jehož rovněž zdobil šlechtický titul – a současně měl být „odolnější“ při jednání s nacistickými představiteli, jejichž nadřazené chování mnohdy u české politické reprezentace vyvolávalo komplex méněcennosti.

Kromě toho Mikuláš hrabě Bubna z Litic spolupodepsal deklaraci věrnosti české šlechty českému národu v září 1939, kde se mj. pravilo: *„Národ český... má českou šlechtu jako svou složku, jež od těla národního se nikdy neoddělila a nikdy svým přičiněním oddělena nebude... Vycházejíce z přesvědčení o jednotě našeho národa ve všech složkách a zejména o tom, že potomci někdejších spoluvůrců a nositelů české státnosti ještě mohou svému národu a své vlasti za všech poměrů platně posloužiti, chceme se vždy a za všech okolností hlásit k českému národu.“*

Ministr Bubna z Litic byl vždy a za všech okolností plně loajální k ministerskému předsedovi Aloisi Eliášovi. Podpořil jej proto i v jeho snaze o maximální oddálení celní unie s Velkoněmeckou říší, k níž došlo až po průtazích v říjnu 1940. V lednu 1941, v krizi, která vypukla mezi protektorátní vládou a německou protektorátní reprezentací, ministr Bubna z Litic dokonce inicioval vládní demisi. K té však nedošlo, neboť československý londýnský exil, s nímž byl předseda protektorátní vlády Eliáš v kontaktu, si ji nepřál.

Alois Eliáš byl ovšem v den příjezdu zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha, 27. září 1941, pro odbojovou činnost zatčen a vzápětí odsouzen k trestu smrti. Protektorátní vláda hlasovala o demisi své i státního prezidenta. Hlasování

skončilo patem – čtyři ministři byli pro, čtyři proti a jeden se zdržel. Ministr zemědělství Bubna z Litic zaujal jednoznačný postoj – a odvázně se vyslovil pro demisi. Současně tehdy prohlásil, že česká vláda vlastně zradila český národ.

Po třetí nabídl ministr zemědělství svou demisi státnímu prezidentovi poté, kdy došlo k zatýkání gestapa v rámci jeho ministerstva. Byl však odmítnut s poukazem, že tento krok by ještě zhoršil již tak dost obtížnou Háchovu pozici. Mikuláš hrabě Bubna z Litic ovšem nebyl ochoten spolupracovat s okupačním aparátem více, než bylo nutné. Němci jej charakterizovali jako „měkkého a nevykonného“ a kritizovali jej a jeho rezort za údajně nedostatečné dodávky. Není proto divu, že v rekonstruovaném protektorátním kabinetu, který Heydrich představil v lednu 1942, nezasedl.

Ministr zemědělství Mikuláš Bubna z Litic byl obeznámen s rezistenční činností ministerského předsedy Eliáše a plně ji schvaloval. Řadou blízkých spolupracovníků byl dokonce hodnocen jako „zarytý antinacista“. Po odchodu z vlády se stáhl na rodový velkostatek do Doudleb nad Orlicí. Po pádu protektorátu byl zatčen a 14 měsíců strávil ve vyšetřovací vazbě. Trestní řízení však bylo zastaveno s odůvodněním, že *„...obviněný se choval za okupace velmi statečně, jako se na řádného Čecha sluší a patří. Tento postoj prokázal... zejména jako člen Eliášovy vlády.“* Hrabě Bubna z Litic se mohl vrátit domů, avšak ne nadlouho – po únoru 1948 odešel do emigrace. Usadil se ve Vídni, kde také v roce 1954 zemřel. „Zapomenutý“ ministr Mikuláš Bubna z Litic byl nepochybně zajímavou osobností moderních českých dějin a zasloužil by si proto více pozornosti, než se mu doposud dostalo.

PhDr. Jan B. Uhlíř, Ph.D., ÚZEI Praha ✱

CELOROČNÍ OBSAH

Úvodník/Úvodník

Agora 2013	3/3
Dobré zprávy na závěr školního roku	10/3–4
Evropská aliance pro učňovskou přípravu	2/3
Krajíčková: „Čas se mění a my se měníme s ním“ – Zemědělská škola v Českém Těšíně	7/3–7
Pár slov o tradici velkonočních svátků	8/3
Podpora začínajících učitelů	1/3
Ptáček: Jak vidím budoucnost českého zemědělství?	9/3
Rozman: K zamyšlení či k pousmání? Z historických odborných textů	6/3
Sandanusová: Lidové zvyky a tradice vianočného období	4/3–4
Sýkorová: Vánoční prázdniny v dostihové škole	5/3

Zemědělské školství/Pôdohospodárske školstvo

Dytrtová: Odborné vzdělávání v České republice	2/4–5
Hienl: Den na České zemědělské univerzitě	1/12
Houbová: Poradenské centrum na MENDELU již šestým rokem	10/5
Husová: Národní soustava kvalifikací	1/7–8
Kočíková, Franklová: K jednotným závěrečným zkouškám	8/4–5
Krajíčková: Den otevřených dveří SŠ zemědělské a potravinářské v Klatovech ...	5/6–9
Krajíčková: Dobrá spolupráce pro kvalitní odborné vzdělání	3/4–6
Krajíčková: Rožnovská škola	4/5–10
Krajíčková: Sešla se Valná hromada	5/4, 6/4–7
Krajíčková: Setkání na České zemědělské univerzitě	1/9–11
Krajíčková: Úkoly Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru	9/4–7
Piešťanský: Spolupráce s Talianskom je generačního charakteru	8/6–7
Piešťanský: Ujme sa štúdium farmárstva?	6/8–9
Zatková: Súčasnosc' a budúcnosť prípravy učiteľov profesijných odborných predmetov	1/4–6, 2/6–9
Zemědělská škola se otevřela veřejnosti	5/5

Vzdělávání dospělých/Vzdelávanie dospelých

Houbová: Učitelé středních škol v procesu vzdělávání	8/8–9
Houbová: Vzdělávání pro praxi	7/8–9
Hradečný: Projekt naplnil očekávání	9/10–11
Jedličková: ITEBIO – podpora inovace technologií	6/14–15
Kořínek: Cíle zemědělského poradenského a vzdělávacího systému ...	6/10–13
Krajíčková: Den otevřených dveří na České zemědělské univerzitě	3/8–11
Krajíčková: EDUCO 2014, z příspěvků konference	9/9–10, 10/6–8
Krajíčková: Konference ICOLLE 2013	2/13–15
Kříž: Seminář pro cvičné učitele	2/12
Plašilová: Pro zkvalitnění výuky informačních a komunikačních technologií	7/10
Sívek: (Ne) vzdělanost v praxi	2/10–11
Sívek: Sociální pedagogika ve službě člověku a společnosti	9/7–8, 10/9–10

Sívek: Školení školitelů	4/11
Skalická: Konferencia pre rozvoj vidieka	5/10
Vnučko: Flavours & Fragrances – Chute a vůně	4/12
Zatková: Projekt Entangle	3/7

Problematika EU/Problematika EÚ

Informační servis	1/13–14, 2/16, 3/12, 4/13–15, 5/11–12, 7/11–12, 8/9–10, 9/12–13, 10/11–12
Vnučko: Projekt NEWCAP	5/12

Ohlasy/Ohlasy

Babinský: Workshop EZAT	7/14–15, 8/12–13
Burkocová: Horkyfest 2013	1/15
Drechsler, Krajíčková: Zemědělská olympiáda žáků středních škol ve Frýdlantu	10/14–17
EDUCO 2014, konference k dalšímu vzdělávání učitelů	7/12–13
Hienl: Přenos poznatků do venkovské praxe	5/14–15
Hlaváček: Chceme snižovat dopady sucha	9/19
Horváthová: Svetový deň potravín 2013	3/13
Hradečný: Ohlédnutí za Přehlídkou České ručičky 2012/13	2/18–19
Ivanová: Sůtaž „O nejlepší lístkové cesto“	3/18–19
Krajíčková: Celostátní soutěž žáků zemědělských škol v Olomouci	9/14–18
Krajíčková: Den zemědělce a venkova na Školním statku v Písku	3/14–17
Kunte: Ohlédnutí za Děčínskou kotvou 2013	8/14–15
Na společné téma zvané Společná zemědělská politika	10/13
Odešel lesnický Král	1/16
Richterová: Vítězná tažení studentů České zemědělské akademie v Humpolci ..	9/20
Sandanusová: Talentovaní žáci a stredoškolská odborná činnost	5/16–17
Sívek: Učitelé středních odborných škol měli možnost se dále vzdělávat ...	8/16
Slavík: Pro inspiraci do Litomyšle	1/16
Sýkorová: Stáž žáků v British Racing School	9/18–19
Toman: Lepší zacílení na citlivé sektory	8/11
Veleba: Další směřování agrární komory	7/16
Veleba: Dobrý start do roku 2014	5/13
Veleba: 20 let Agrární komory ČR	2/17
Veleba: Nové naděje	4/15
Veleba: Preferujeme odbornost	3/19
Veleba: Šance změnit natrvalo směřování českého zemědělství	6/16
Veleba: Více českých potravin na náš stůl	1/17
Vondruška: Umělecké kovářství v ulicích Prahy	2/20
Zemědělské soutěže zpestřily veletrh	5/17–18

Aktuality/Aktuality

Angelovič: Nejlepší mladí ekofarmáři sa pripravujú v Kežmarku na Kušnírskej	10/20–21

Aranžérský seminár v košíckej strednej škole.....	8/18
Drechsler: Ve Frydlantu finišují jedinečné včelařské kurzy	10/25
Hořejší: Soutěž „Zemědělec – krajinář“ v Táboře	9/22
Charousková: „Barvy jara a velikonoce“ – soutěž odborných dovedností	9/21
Iovdiová: Úspěšný projekt EUROFONDUE	9/23
Ivanová: Farmářský trh pod Bánošem	3/20
Ivanová: Mladý ekofarmář v Banské Bystrici	10/21–22
Ivanová: Plata celoslovenská včelářská výstava	2/21
Ivanová: Zase sme otvorili Bánoš	9/22–23
Kaňovská: Stadice 2014 – setkání mladých zemědělců	10/22
Kolouchová: Den Země v Žatci	10/19
Kopidlenský květek ve slavnostním	2/22–23
Krajčůvek: Bramborový květ Vysočiny	5/19
Marková: První česko-rakouská zemědělská výstava	3/22
Melicharová: Svatováclavské slavnosti v Dobrušce	3/23
Melicharová: Škola a dožínky?	2/21
Mezinárodní soutěž žáků veterinárních škol	5/22
Ptáček: Brněnská růže 2013	5/20–21
Ptáček: Floristické semináře a zahradnická škola Rajhrad	6/18
Ptáček: Jarní nádechy rajhradských zahradníků	10/18
Ptáček: Zahradnické vzdělávání v Evropě	1/18–19
Rábová: Den vody na „Zemědělece“ v Žatci	8/17
Sýkorová: Hippospol cup 2013	4/17
Sýkorová: První dostih žáků v sezóně 2014	10/17
Sýkorová: Úspěšní koně a žáci	2/23–24
Tatarková: Aktivita pre prípravu do života	4/16–17
Tatarková: Naša Zuzka	3/22
Tatarková: „Úspěšní v škole, úspěšní v životě“	3/21
Tomášek: Ohlédnutí za Pohárem ministra školství	7/18
Voráčková: Mezinárodní žákovské dostihy	2/24–25
Voráčková: Odborná exkurze žáků	6/16–17, 7/16–17, 8/19–20
Voráčková: Zahraniční exkurze v Anglii	10/24–25
Voráčková: Z Chuchle na mezinárodní veletrhy	10/23

Möllerová: Ovocná – zapomenuté využití plodů	10/26–27
Möllerová: Podzemní části rostlin v naší kuchyni	6/21–22
Möllerová: Podzemní koření	7/19–20
Möllerová: Pozdně letní rostliny	1/21–22
Möllerová: Voňavá – koření z volné přírody	9/24–25
Möllerová: Zimní zastavení	4/18
Národní konference Venkov 2013	1/23
Naše pole – celostátní přehlídka polních pokusů	9/28
Novinky z vědy a výzkumu	1/25, 3/24, 4/19–20, 5/28–29, 6/19–20, 7/25, 9/26–27
Pozvánka na Celostátní soutěž odborných dovedností	7/24
Pozvánka na konferenci ICOLLE 2014	10/28
Pozvánka na konferenci – „Profese učitele a poradce v odborném vzdělávání“	10/29
Pozvánka na Zemědělskou olympiádu žáků středních škol	7/22
Prosinec v Národním zemědělském muzeu	4/18–19
Představujeme mimopražské pobočky NZM	8/24–25
Převazy hospodářských zvířat	1/24
Tesařík: Elektronické knihy versus knihy klasické	8/23
Vítek: Pozvánka na Podkovářský seminář do Jaroměře	7/23
„V lůně přírody“, pozvánka na Děčínskou kotvu 2014	7/24
Významné odborné výstavy a veletrhy v České republice a na Slovensku	6/23–29
Zahraniční výstavy a veletrhy v roce 2014	5/23–27

Historie/História

Dufek, Krajčůvek: Epilog ke knížce Skleněný svět Blaschků	1/26–28
Möllerová: Brambory a velký irský hladomor	2/25–26
Novák: Bratři Paříkové, továrna na hospodářské stroje	1/29–30
Osudový příběh Československého zemědělského muzea	5/30
Ptáček: Antonín Křišťof	4/23
Ptáček: František Holoubek	3/25
Ptáček: Jan Tiray	2/27–28
Rozman: Antonín Adam Šmíd	2/28–29
Rozman: Ferdinand Janovský	1/30–31
Rozman: František Schindler	5/31
Rozman: František Švec	3/26–28
Rozman: Jan Hoch	9/30–31
Rozman: Josef Černý	7/26
Rozman: Karel Šafránek	8/27
Rozman: Miloš Burka	6/30–31
Rozman: Václav Feršman	4/21–23
Rozman: František Čvančara	10/30–32
Tesařík: Objevitel vitamínu C a nositel Nobelovy ceny	9/28
Tesařík: Čím se u nás platilo před sto lety?	6/29
Uhlíř: Ladislav Karel Feierabend	7/27
Uhlíř: Mikuláš hrabě Bubna z Litic	10/33
Uhlíř: Ministr zemědělství Adolf Hrubý	9/29

Informační zdroje/Informačné zdroje

Agrokomplex 2013	1/24
Ambrozy: Univerzita ako miesto dialógu	7/23
Beránková: Webové stránky pro mládež – Víš, co jíš?	7/20
Březen měsíc čtenářů v knihovnách 2014	7/21, 8/22
Děčínská kotva 2014 – mistrovství floristů	8/15
EDUCO 2014, IX. ročník mezinárodní vědecké konference	6/19
Fotografická soutěž – pohledy na aktivity a krásy českého venkova	8/26
Fotografická soutěž při příležitosti mezinárodního roku rodinných farem	8/26
ICOLLE 2013, pozvánka na mezinárodní vědeckou konferenci	1/23
Kuzmová: Struktury – bohatý zdroj nielen biokvín	1/20–21
Letní a pozdně letní akce Národního zemědělského muzea	10/29
Libverda 2013	1/23
Macháčková: Databáze složení potravin České republiky	8/20–21
Möllerová: Neobhospodařovatelné pozemky	5/29

Redakční rada

Mgr. Tatiana **Belová**, Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora Bratislava

PaedDr. Mária **Benedikovičová**, Bratislava

Mgr. Otakar **Březina**, Česká zemědělská akademie v Humpolci

Ing. Ludmila **Gočálová**, Ministerstvo zemědělství ČR

Ing. Petr **Hienl**, MAS Mladá Vožice

PhDr. Aleš **Hradečný**, Praha

Ing. Zorka **Husová**, Národní ústav pro vzdělávání Praha

Ing. Marcela **Chreneková**, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Ing. Ľudmila **Kováčiková**, Nitra

Ing. Emil **Kříž**, Ph.D., Institut vzdělávání a poradenství ČZU Praha

doc. PhDr. Dana **Linhartová**, CSc., Institut celoživotního vzdělávání MENDELU Brno

Ing. Miroslav **Maxon**, Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora Bratislava

Ing. Mária **Múdra**, Stredná odborná škola Rakovice

PaedDr. Anna **Sandanusová**, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre

Ing. Václav **Stránský**, Ministerstvo zemědělství ČR

Ing. Vladimír **Vnuk**, Agentúra pre rozvoj vidieka Nitra